

C24 – OND3

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2007-2008

11 oktober 2007

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING, WETENSCHAP EN INNOVATIE

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Monica Van Kerrebroeck tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over stages voor leerlingen	
Vraag om uitleg van mevrouw Margriet Hermans tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de aparte verzekering tegen arbeidsongevallen voor onbezoldigde stagiairs in bedrijven, en de meerkosten hiervan voor scholen	1
Vraag om uitleg van de heer Tom Dehaene tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het schoolpakket rond de schuldenproblematiek	
Vraag om uitleg van mevrouw An Michiels tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het lessenpakket 'Op eigen benen'	3
Vraag om uitleg van de heer Jef Tavernier tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de grote kleuterklassen	5
Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de problemen met het netoverschrijdende informaticaproject NICO in de CLB's	9
Vraag om uitleg van de heer Jef Tavernier tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de 'enquête' en administratieve lasten voor het basisonderwijs	12
Vraag om uitleg van de heer Johan Deckmyn tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over geweld op school	
Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de verzekering van leerkrachten tegen agressie	13
Vraag om uitleg van de heer Jan Verfaillie tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het ingangsexamen geneeskunde	17
Vraag om uitleg van mevrouw Annick De Ridder tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het opvolgen van het eventuele onderricht van het creationisme in het onderwijs	19
Vraag om uitleg van mevrouw Stern Demeulenaere tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de problemen bij de toekenning door OCMW's van een leefloon aan studenten in het kader van het flexibiliseringsdecreet	20
Vraag om uitleg van mevrouw Stern Demeulenaere tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over meer taallessen in het technisch en beroepsonderwijs	21
Vraag om uitleg van de heer Hans Schoofs tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het gebruik van het diplomasupplement	23

Waarnemend voorzitter: de heer Luc Martens

Vraag om uitleg van mevrouw Monica Van Kerrebroeck tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over stages voor leerlingen

Vraag om uitleg van mevrouw Margriet Hermans tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de aparte verzekering tegen arbeidsongevallen voor onbezoldigde stagiairs in bedrijven, en de meerkosten hiervan voor scholen

De voorzitter: Mevrouw Van Kerrebroeck heeft het woord.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, deze vraag zit al een tijdje in de pijplijn, want ze werd opgeworpen, mijnheer de minister, naar aanleiding van uw toespraak op 2 juli 2007, toen u de Ronde van Vlaanderen secundair onderwijs deed.

Mijnheer de minister, u stelde dat u sterk de nadruk wilt leggen op competentiegericht leren en op het geïntegreerd verwerven van kennis, vaardigheden en attitudes in bepaalde contexten. Competentiegericht onderwijs focust zich dus in essentie op toepassing in echte praktijksituaties, situaties die van belang zijn bij verdere studies of op de werkvloer, maar ook in het persoonlijk en sociaal leven. Dat zijn woorden uit uw uiteenzetting.

U hebt op heel wat plaatsen uw belangstelling getoond voor de stageplaatsen, voor het participeren van de bedrijven, om ze aan te zetten om die stageplaatsen beschikbaar te stellen. U spreekt van 30.000 stageplaatsen per vijf jaar voor leraren en van niet minder dan 75.000 stageplaatsen per jaar voor leerlingen uit bso en tso.

Ik vind dat een zeer goede zaak. Als ik de cijfers bekijk, denk ik dat het misschien wel hoog gegrepen is, maar dat zijn dingen die wij van u normaal verwachten en waar we blij mee zijn.

Maar er rijst wel een probleem. Mijnheer de minister, ik weet dat u er ook bent om problemen te helpen oplossen. Het probleem ligt bij de federale overheid, die stelt dat deze stagiairs vallen onder de wet van 10 april 1971. Elke leerling dient een verzekering af te sluiten, die de onderwijsinstelling op zich moet nemen in het kader van de uitoefening van haar mandaat. Hier knelt natuurlijk

het schoentje. Het is evident dat een ongevallenverzekering voor de stagiair-leerling absoluut noodzakelijk is, maar ik vraag me af waarom die extra verzekering nog maar eens ten laste moet vallen van de onderwijsinstellingen. Mijnheer de minister, u weet zeer goed dat de centen nauwkeurig geteld moeten worden en dat er niet zo veel resteert als we de financiering van het leerplichtonderwijs volledig hebben volbracht.

Mijnheer de minister, gaat u daarover onderhandelingen voeren? Gaat men de federale wet nog op dezelfde manier laten toepassen? Hoe gaat u dat aanpakken, zodat leerlingen en onderwijsinstellingen de gemaakte plannen voor stages kunnen waarmaken? Mijn vraag gaat dus over de verzekering die aan de stages is gekoppeld.

De voorzitter: Mevrouw Hermans heeft het woord.

Mevrouw Margriet Hermans: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, beste collega's, mijn vraag ligt natuurlijk in dezelfde lijn als de vraag van mevrouw Van Kerrebroeck.

Mijnheer de minister, u gaat stages aanmoedigen. Ik denk dat iedereen daar vragende partij voor is, zowel werkgevers en werknemers als studenten en alle mogelijke actoren op het veld, maar het federale probleem met de verzekering is er wel.

Tot op heden sloten scholen vaak een collectieve verzekering af. Dat zou nu niet meer mogen. Het betreft hier onbezoldigde stagiairs, dus merendeels scholieren en studenten, die in het kader van hun opleiding stage lopen in een bedrijf. Vanaf 1 januari 2008 moet voor elke onbezoldigde stagiair een aparte verzekering tegen arbeidsongevallen worden gesloten.

Deze maatregel veroorzaakt heel wat meerkosten voor de scholen en misschien ook voor de werkgevers en de mensen die de stageplaatsen organiseren, zeker voor de scholen uit het technisch of beroepsonderwijs, waar ongeveer alle leerlingen geregeld stage lopen.

De scholen krijgen geen extra geld om die meerkosten op te vangen. Wellicht zal er, volgens de heer Van den Bosch, algemeen secretaris van VSOA-Onderwijs, discussie ontstaan tussen scholen en bedrijven die de stageplaatsen aanbieden, over wie de premie moet betalen.

Grote bedrijven zullen daar misschien niet moeilijk over doen, maar kmo's en kleine zelfstandigen zullen niet staan springen om die premie of een deel ervan te betalen. Het zou er op termijn voor kunnen zorgen dat sommige bedrijven afhaken.

Mijnheer de minister, erkent u het probleem? Hebt u eventueel in ruimte voorzien om deze meerkost in het budget van de scholen op te vangen?

Is er overleg gepland met de bedrijven, en met de kmo's in het bijzonder, om concrete afspraken te maken? Hoe ziet u dat?

De voorzitter: De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik wil nog een bijkomende vraag stellen.

Mij is ook ter ore gekomen dat, als leerlingen een stageopdracht opnemen, zelfs voor een of twee dagen, ze vanwege de arbeidsinspectie moeten beschikken over de volledige, goedgekeurde werkkledij, die in sommige branches waarschijnlijk heel veel kost. Dat zorgt toch voor bijkomende problemen voor de stageontvangers. Zij hebben ter plekke niet altijd genoeg materiaal voorhanden, en dat zou een probleem kunnen zijn voor de toewijzing van stageplaatsen.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik wil vooreerst mevrouw Van Kerrebroeck danken voor haar vriendelijke inleidende woorden, die meteen ook een uitdaging vormen. Mevrouw Van Kerrebroeck en mevrouw Hermans stellen het probleem van het gewijzigde koninklijk besluit (KB) centraal. De heer De Cock heeft het over een probleem waarover ik het antwoord niet durf te improviseren. Hij heeft het over de toestand waarin de stageontvanger onvoldoende is uitgerust. Als dat het geval is, dan is er ten minste een probleem met het welzijn op het werk. Ik noteer uw vraag en zal ze aan mijn medewerkers voorleggen. Als daarover iets bijzonder is te melden, zal ik u daarover een brief schrijven en hem eventueel via het commissiesecretariaat laten bezorgen.

De regelgeving waarnaar wordt verwezen, is opgenomen in het KB van 13 juni 2007 tot wijziging van het KB van 25 oktober 1971 tot uitbreiding van het toepassingsgebied van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971. Dat besluit is een antwoord op een arrest van het Grondwettelijk Hof. Het treedt in werking op 1 januari 2008. Het legt de verplichting op om onbezoldigde leerlingstagiairs die in het kader van hun stage worden getroffen door een arbeidsongeval dat leidt tot blijvende arbeidsongeschiktheid of tot overlijden, een schadeloosstelling toe te kennen. Voor de arbeidsongevallenwet wordt het schoolbestuur als werkgever van de leerling-stagiair beschouwd, wat impliceert dat de kosten die voortvloeien uit dekking tegen dit soort risico in beginsel door de onderwijsverstrekkers moeten worden gedragen.

Dat zich ter zake een probleem van vooral financiële aard stelt dat dringend een oplossing behoeft, erken ik volledig. De ervaring met de moeilijkheden die zich enkele jaren geleden hebben voorgedaan op het vlak van het arbeidsgeneeskundig onderzoek van leerlingstagiairs en waarvoor intussen een regeling is getroffen door een beroep te doen op het federale Fonds voor Beroepsziekten, spreekt voor zich.

Overleg met het kabinet van minister Vanvelthoven leert dat het gewijzigde KB niet een definitieve oplossing kan opleveren. Het wil louter verhinderen dat er – ten gevolge van het arrest van het Grondwettelijk Hof – op 1 januari 2008 een toestand van onwettelijkheid zou ontstaan. Het overleg wordt voortgezet.

U vraagt me of ik in ruimte voorzie voor deze meerkosten in het budget voor scholen. Vermits de problematiek over de toepassing van de arbeidsongevallenwet zeer recent is, is er vooralsnog in de Vlaamse begroting niet in kredieten voorzien om onderwijsverstrekkers daarbij eventueel een tegemoetkoming te bezorgen. Dat is trouwens voorbarig, want de precieze kost is tot op heden niet becijferd.

Mijn administratie heeft onlangs wel contact opgenomen met enkele grote verzekeraars op de onderwijsmarkt. Binnen afzienbare tijd zullen deze verzekeraars uitsluitel kunnen geven over wat de nieuwe polis inzake arbeidsongevallen van onbezoldigde stagiairs uiteindelijk kost. Het is mogelijk dat de prijs zal variëren in functie van het risicogehalte van de stage, en dat is op zijn beurt afhankelijk van de door de leerling gevolgde opleiding.

Mevrouw Hermans vraagt of er een overleg is gepland met de bedrijven en met de kleine kmo's in het bijzonder om concrete afspraken te maken, en hoe ik dat zie. Van zodra ik enig zicht heb op de meeruitgaven die dit dossier voor de onderwijsinrichters kan veroorzaken, zal ik met de cijfers in de hand het overleg met mijn federale collega bevoegd voor werk en ook met mijn collega's bevoegd voor onderwijs in de andere gemeenschappen voortzetten. In de huidige stand van zaken kan ik echter niet anticiperen op mogelijke conclusies en te nemen maatregelen.

Stagegevers zelf zijn in deze fase niet direct een betrokken partij vermits het KB de verantwoordelijkheid voor de indekking tegen arbeidsongevallen, zoals reeds hoger aangehaald, bij de schoolbesturen legt.

Mevrouw Van Kerrebroeck vraagt me hoe ik ervoor zal zorgen dat leerlingen en onderwijsinstellingen de gemaakte plannen inzake stages kunnen waarmaken als die stages worden bemoeilijkt door federale wetswijzigingen. Alleszins zal ik er alles aan doen om scholen te blijven ondersteunen in hun samenwerking met het

bedrijfsleven, onder meer door het aanbieden van een raamwerk voor kwaliteitsvolle stages voor leerlingen van het technisch en beroepsonderwijs. Het dossier mag geen hypotheek leggen op het Vlaamse tewerkstellings- en onderwijsbeleid, waarin vormen van werkplekleren zoals stages een belangrijk item zijn.

Ik kan bijgevolg alleen de huidige stand van zaken schetsen. Enerzijds voeren we nog gesprekken met het federale kabinet van minister Vanvelthoven om een aantal toepassingsmodaliteiten zo spoedig mogelijk uit te klaren. Dat op het vlak van arbeidsongevallenverzekering de onderwijsverstrekker als werkgever wordt beschouwd, terwijl op het vlak van de welzijnswetgeving de stagegever als werkgever terecht de verantwoordelijkheid draagt, is op het eerste gezicht een contradictie die moet worden verduidelijkt.

Anderzijds wordt er – zoals ik daarstraks al zei – gepoogd om via enkele grote verzekeraars op de onderwijsmarkt de financiële impact van de nieuwe maatregel exact te ramen. Dat alles gebeurt in afwachting van een definitieve oplossing, die ook weer tot stand zal moeten komen in overleg met het federale niveau en de collega's van de andere gemeenschappen.

De voorzitter: Mevrouw Van Kerrebroeck heeft het woord.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Ik dank u voor het antwoord. Ik ben blij te horen dat u zegt dat u via een raamwerk voor blijvende ondersteuning wilt zorgen en geen hypotheek op het aanbieden van stages wilt leggen. Ik ben ook blij dat u onderhandelt met de federale overheid. Het is evenwel een feit dat de verzekering een probleem blijft. Wat ik hier hoor, doet me denken dat het nuttig zou kunnen zijn om in de commissie een gedachteswisseling te houden op basis van een evaluatie van de stages. Hoe reageren de bedrijven? Worden ze voldoende ondersteund? Hebben ze voldoende personeel om die ondersteuning te geven? Hoe reageren de betrokken scholen? Wat brengt het bij voor de leerlingen? We zijn ervan overtuigd dat het een meerwaarde geeft. Gezien de vragen die vandaag leven, is het goed om over enkele maanden een tussentijdse evaluatie te maken.

De voorzitter: Mevrouw Hermans heeft het woord.

Mevrouw Margriet Hermans: Mijnheer de minister, ik voel dat u werk wilt maken van de goede afloop van dit probleem, ook in uw onderhandelingen met de federale regering. Ik begrijp dat u wacht op een raming van de financiële impact. Voordien kunt u niet met de betrokkenen aan tafel zitten. Veel zal afhangen van de prijs van die polis. 1 januari 2008 is echter niet lang meer. U kunt er beter wat spoed achter zetten. Het is ook een goed idee om hierover een gedachteswisseling te houden, al was het om de opvolging te organiseren.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik ben helemaal ter beschikking van de commissie. Persoonlijk denk ik dat het nuttig is om dat op te volgen. Het is inderdaad niet lang meer, dus moeten we daar spoed achter zetten. We zijn bezig met het overleg, we bekijken het dossier in detail. Dat is de reden waarom ik in algemene termen antwoord.

Als de commissie dit punt opnieuw wil agenderen, dan is dat geen probleem. Misschien kunt u dat overleggen met mijn medewerkers. Ik zeg dit niet om een uitstel te bepleiten.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Mevrouw Monica Van Kerrebroeck treedt als voorzitter op.*

Vraag om uitleg van de heer Tom Dehaene tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het schoolpakket rond de schuldenproblematiek

Vraag om uitleg van mevrouw An Michiels tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het lessenpakket 'Op eigen benen'

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Mijnheer de minister, in de beleidsbrief 2006-2007 van voormalig minister Vervotte, stond op pagina 42 dat er in 2007 een informatief en sensibiliserend schoolpakket rond schuldbemiddeling wordt ontwikkeld voor het middelbaar onderwijs. De praktijk wijst immers uit dat schulden vaak al op jonge leeftijd worden opgebouwd. Vanuit mijn persoonlijke ervaring in het OCMW van Zemst kan ik alleen maar bevestigen dat steeds meer jonge mensen om hulp vragen omdat ze moeite hebben om de eindjes aan elkaar te knopen door allerhande tegenslagen.

In heel Vlaanderen is een gelijkaardige stijging waar te nemen. Dat heb ik geleerd uit een enquête waar ik al drie jaar mee bezig ben. Daaruit blijkt dat de stijging van het aantal hulpvragers bij het OCMW, hetzij voor budgetbeheer, hetzij voor schuldbemiddeling, 60 percent bedraagt over de laatste vijf jaar. Dat is aanzienlijk. Er zijn dus steeds meer mensen die problemen hebben om rond te komen met hun beschikbare middelen.

Ik kan mevrouw Vervotte alleen maar bijtreden. Ik vind het belangrijk om de scholen proberen in te scha-

kelen, omdat sommige leerlingen van thuis niet de nodige principes meekrijgen. De scholen hebben hierin een belangrijke rol te vervullen.

Mensen uit Limburg hebben nu een brochure gemaakt, die een heel goed overzicht, tips en oefeningen geeft. Daar is vraag naar bij de technische graden. Minister Vanackere heeft beslist om aan elke school twee exemplaren te geven. Er zijn blijkbaar nog wat financiële problemen, waardoor bijbestellen momenteel moeilijk is, maar tegen volgend jaar zou dat opgelost moeten zijn.

Mijnheer de minister, ik begrijp dat u niet kunt opleggen welk materiaal de scholen moeten gebruiken. Eventueel kunt u in de eindtermen iets opnemen over de schuldenproblematiek. Wat kunt of wilt u doen om dit schoolpakket verder bekend te maken bij de scholen en hen aan te moedigen om dit op te nemen in de lessenspakketten?

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Mijnheer de minister, ik heb uit de kranten vernomen dat vooral de bso-scholen dit pakket toegestuurd zouden krijgen. U verantwoordt die keuze door te zeggen dat de lessen budgetbeheer passen in het project algemene vakken in het bso, en dat u die mogelijkheid in aso en tso niet meteen ziet. Het is intussen duidelijk dat de schuldenproblematiek steeds meer mensen treft, niet enkel mensen met een bso-achtergrond. Reeds in het Jaarverslag Project Schuldbemiddeling 2004 werd een uitdrukkelijk pleidooi gehouden voor verplichte budgetlessen in het onderwijsprogramma. Dat ging wel degelijk over het volledige onderwijs.

In een uitgebreid antwoord op de schriftelijke vraag van mevrouw Dillen in 2005 maakte u ook duidelijk dat rond deze thematiek in het onderwijs zeker en vast wordt gewerkt, niet alleen in specifieke lessen budgetbeheer maar ook door de leerlingen een aantal andere vaardigheden mee te geven die algemener inzetbaar zijn. Toen zei u ook dat er noch met de minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin noch met de minister van Binnenlands Bestuur, Wonen en Inburgering overlegd werd voor een eventuele strategie ter preventie van schuldoverlast waarbij ook het onderwijs betrokken wordt.

Ik wil absoluut geen afbreuk doen aan het initiatief van minister Vanackere, integendeel. Ik denk dat dit nodig is, maar ik heb wel enkele vragen. In hoeverre bent u als minister van Onderwijs op de hoogte van en betrokken bij dit initiatief? Welke vormen van overleg zijn er geweest tussen het departement Welzijn en het departement Onderwijs? Past dit initiatief in een algemene strategie ter preventie van schuldoverlast die door beide departementen en eventueel ook door het departement van Binnenlands Bestuur, Wonen en Inburgering wordt uitgewerkt? Bent u van plan om dit initiatief uit te brei-

den naar alle leerlingen uit het secundair onderwijs? Zo ja, op welke termijn? Zo neen, waarom niet?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, dames en heren, de schuldenproblematiek en armoede in Vlaanderen zijn ook voor mij een belangrijke bekommernis. Vanuit het beleidsdomein Onderwijs werk ik daaraan vanuit twee invalshoeken. De eerste is de kostenbeheersing. De tweede invalshoek is die van de jongeren zelf. Het is belangrijk dat ze bewust leren kiezen, dat ze als consument assertief zijn, dat ze weten waar en bij wie zich te informeren en dat ze reclame in de juiste context kunnen plaatsen. De lespakketten 'Op eigen benen' die door het departement Welzijn ter beschikking worden gesteld, kunnen hierbij helpen.

De vragen van mevrouw Michiels en de heer Dehaene handelen over hetzelfde thema en ik zal ze samen beantwoorden. Er is me gevraagd op welke manier ik ondersteuning geef bij het aanbieden van dit schoolpakket. Ik geef geen bijkomende ondersteuning. Dat is geen bevreemdend antwoord want dat geldt voor heel veel pakketten die bij scholen toekomen. Ik ben op de hoogte van dit initiatief, maar ben er niet bij betrokken. De adressen van de scholen werden ter beschikking gesteld maar inhoudelijk is er geen inbreng geweest van het departement Onderwijs.

Er is me gevraagd of dit initiatief past in een algemene strategie ter preventie van schuldenoverlast. Voor jongeren hebben we geen expliciete strategie die zich enkel richt op preventie van schuldenlast. We hebben wel een brede strategie om jongeren te wapenen. Ze leren vaardigheden die algemeen inzetbaar zijn. Ik denk dan aan kritisch zijn, opkomen voor zichzelf, neen durven zeggen, zich informeren, keuzes maken en er de gevolgen van inschatten enzovoort. Het zijn allemaal thema's die terug te vinden zijn in de vakoverschrijdende eindtermen.

Dit lespakket is een initiatief van het departement Welzijn. Vanuit Welzijn heeft men mij laten weten bereid te zijn te onderzoeken of een uitbreiding naar het volledige secundair onderwijs zinvol is. Het pakket is wel samengesteld met de doelgroep van de derde graad bso voor ogen.

Tot slot wijs ik erop dat leraars zeer creatief zijn bij het behandelen van thema's en dat het didactisch materiaal dat gebruikt kan worden, zeer divers is. De pedagogische bekwaamheid van leraars en de vrijheid van scholen laat toe om de problematiek van de schuldenlast op hun eigen manier te benaderen voor de doelgroep die zij zelf het best kennen. Zo kan bijvoorbeeld het opzet-

ten van een mini-onderneming en de keuze van het te verkopen product een kader zijn om schuldenlast en gezinsbudget te bestuderen. Een advertentie kan voor een leraar plastische opvoeding een aanknopingspunt zijn om het thema aan te vatten. De leraar informatica kan leerlingen kritisch leren omgaan met mailings. Bij wiskunde komen aflossingstabellen of de regel van drie aan bod om de problemen die voortvloeien uit de overconsumptie van krediet in beeld te brengen. Dit neemt niet weg dat we blij zijn met dit lespakket als bijkomende mogelijkheid die wordt aangeboden aan scholen.

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Als na een onderzoek blijkt dat dit ruimer kan worden verspreid, bent u dan bereid om dit vanuit Onderwijs mee op te nemen? U hebt gelijk dat het niet voor alle scholen van toepassing zal zijn omdat het voor een aantal leerlingen té belerend zal overkomen. Als het pakket bekend wordt gemaakt bij alle scholen, dan kunnen ze zelf inschatten of ze het al dan niet willen gebruiken. Ik herhaal dat dit belangrijk genoeg is. De Vlaamse overheid moet de nodige stimulansen geven dat dit in de scholen wordt opgepikt. Dit moet niet per se met dit pakket, maar het moet wel aan bod komen. Er is nu een pakket beschikbaar dat het gemakkelijker toepasbaar moet maken in alle scholen.

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Ik dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister.

Ik heb nog een opmerking. U zegt dat u geen expliciete strategie hebt ten opzichte van schuldoverlast omdat u dit al zeer ruim benadert in het onderwijs. Maar gezien de niet geringe groei van het probleem zou het niet slecht zijn om met de verschillende beleidsdomeinen eens te overwegen of daar niets aan gedaan moet worden.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik heb misschien te snel gesproken. U formuleert het anders dan ik, mevrouw Michiels. Ik heb gezegd dat we voor jongeren geen expliciete strategie hebben die zich enkel en uitsluitend richt op de preventie van schuldenlast. We hebben een bredere strategie vanuit Onderwijs. Natuurlijk proberen we jongeren weerbaar te maken tegenover reclame en de commerciële wereld. We proberen hen te leren nadenken over hun omgang met geld. Dat is onze aanpak vandaag. Natuurlijk verwelkom ik een specifiek initiatief zoals dat van minister Vanackere.

Mijnheer Dehaene, u trekt te snel conclusies. Als het departement Welzijn dit na evaluatie wil uitbreiden naar

andere studierichtingen in het secundair onderwijs, dan zal ik zoals gewoonlijk de adressen van scholen ter beschikking stellen. Of ik dan een andere rol zal spelen dan vandaag, kunt u niet besluiten uit mijn antwoord. Ik sluit dat niet uit, maar ik heb dat niet gezegd.

Er komen zeer veel lespakketten toe in onze scholen. Het aanbod van educatief materiaal is divers. Wij bemoeien ons daar meestal niet mee. Wij voelen ons niet geroepen als departement om ons telkens inhoudelijk te manifesteren inzake lespakketten allerhande. Dat hoeft niet volgens mij. Het zou kunnen dat we dat nuttig vinden om een betere concordantie tot stand te brengen met onze vakoverschrijdende eindtermen. Maar dat hoeft niet per se. Dat heb ik ook niet gezegd.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jef Tavernier tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de grote kleuterklassen

De voorzitter: De heer Tavernier heeft het woord.

De heer Jef Tavernier: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, eind augustus begin september hebt u het schooljaar 2007-2008 uitgeroepen tot het Jaar van de Kleuter. Het kleuteronderwijs is belangrijk, iedereen zal dat onderschrijven. De kleuterscholen hoorden dat graag zeggen. De ouders worden aangespoord om hun kinderen vroeger en frequenter naar school te sturen. Bovendien beloofde u, mijnheer de minister, om extra middelen vrij te maken voor het kleuteronderwijs. U zou vooral het systeem van de zomerklassen verbeteren. Dat was de teneur.

Ik kan me voorstellen dat bij heel wat ouders met kleuters de verwachtingen op 1 september hooggespannen waren. Ze verwachtten meer comfort en ruimte voor hun kinderen. De ouders die dit verwachtten, zijn met een kater naar huis gegaan. Van de kleine kleuterklassen was absoluut geen sprake. De leerkrachten konden uw beloftes niet waarmaken, het systeem is niet veranderd, niet verbeterd. Verwachtingen scheppen en er dan niet aan voldoen, is nefast.

Na de drukte en alle paperassen van de eerste schoolweken kon men beginnen rekenen. De directies, de kleuterleidsters en -leiders kwamen tot de teleurstellende conclusie dat het nieuwe systeem niet beter was.

We hebben het voorbeeld uit de omzendbrief met een aantal berekeningen. Men heeft er het vroegere sys-

teem even naast gezet, met dezelfde cijfers. Het aantal kleuters op 1 februari 2007 was 120. Dat geeft in het nieuwe systeem 130 lestijden en in het oude systeem ook 130. Op 3 september veronderstellen we dat er 112 kleuters zijn. Dat blijft 130 lestijden, met abstractie van de 10 uur lestijden lichamelijke opvoeding. Op 5 november is dat aantal 117 en op 7 januari van volgend jaar zou dat bijvoorbeeld 138 zijn. Dat geeft dan 144 lestijden. Gedeeld door 12 geeft dat 2 extra.

In het oude systeem geven de 138 kleuters recht op 147 lestijden in plaats van 144. Het oude systeem was dus beter. Op 1 februari 2008 blijft dat ongeveer hetzelfde. Het oude systeem blijft dus gunstiger dan het nieuwe. Pas in een latere fase komt er een lichte verbetering.

Het kan dus zijn dat het nieuwe systeem minder gunstig is dan het oude. Het voordeel van het nieuwe systeem is dat je in het oude systeem minstens 11 bijkomende lestijden moest hebben vooraleer je ze kreeg. Nu gaat het sneller en kan het ook als je 3 of 4 bijkomende lestijden hebt. Bij een beperkte aangroei is het mogelijk beter, maar bij een grotere aangroei is het slechter. Dat komt omdat een bijkomende kleuter 0,8 bijkomende lestijden waard is. Volgens de tabellen is een kleuter tussen de 2 en 1,2 lestijden waard. Volgens het nieuwe systeem mag je sneller bijkomende lestijden inrichten, alleen krijg je eigenlijk minder. Dat geeft een probleem. Als men bij een hertelling een volledige klas wil inrichten, heeft men 24 of 30 kleuters nodig. In het vroegere systeem was dat niet denkbaar. Dat betekent dus dat we in vele gevallen achteruit gaan.

Men heeft dat bekeken met een aantal modelscholen. We stellen vast dat men er in heel veel gevallen op achteruit gaat. Voor een bepaalde inrichtende macht heeft men een tabel opgemaakt die ik u kan bezorgen. Er zijn 23 scholen, waarvan er in 11 scholen een status-quo is in vergelijking met het vroegere systeem, in 6 scholen gaat men achteruit, in 6 scholen gaat men vooruit, waarvan 2 significant. Op 23 scholen betekent dit voor 21 scholen bijna een achteruitgang. Het betekent 15 lestijden verschil op meer dan 2000, dat is dus eigenlijk verwaarloosbaar.

Ik zeg dat om aan te tonen dat het nieuwe systeem niet beter is. Ouders en directies hadden er iets totaal anders van verwacht. De minister maakt de verwachtingen niet waar. Er is op het terrein heel veel ontgoocheling over de genomen maatregelen. Men blijft dus zitten met die grote kleuterklassen. Het aantal kleuters per ambt blijft zeer hoog. De enige mogelijkheid om het echt te verbeteren zou zijn om het getal van 0,8 significant op te trekken naar minstens 1,2. Dan zou in nagenoeg alle gevallen het nieuwe systeem een verbetering zijn tegenover het oude, maar dan nog zal die verbetering relatief beperkt zijn.

Mijnheer de minister, beseft u dat dit de realiteit is op het terrein? Vindt u dat normaal? Moet er niet dringend

een echte herwaardering komen en moeten er geen echte maatregelen worden genomen om te komen tot kleinere kleuterklassen?

Men moet uiteindelijk de basistelling en de basistabellen opwaarderen. Er wordt van alles bij gegeven, wat de ene snoepjes noemt genoemd en de andere koekjes, maar fundamenteel is er geen verbetering door het nieuwe systeem van uw berekening.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Mijnheer Tavernier, ik moet zeggen dat ik ook op de hoogte ben van dergelijk dossier, maar de cijfers hebben me zodanig afgeschrikt dat ik dat liever aan u overlaat.

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: Mevrouw de voorzitter, ik was verrast van de heer Tavernier te horen dat de ene kleuter 0,8 lestijden waard is en de andere 1,2 lestijden. Hoe komt men tot die verschillende toekenning van lestijden? Elke kleuter is toch evenveel waard?

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Mevrouw Martens, dat zal waarschijnlijk blijken uit het antwoord van de minister, maar ik kan uw redenering volgen. Ik heb ook wat contacten met kleuterklassen. In bepaalde scholen zijn er kleuterklassen van 27 kleuters. Als ik aan de directie vraag hoe het komt dat er een grote kleuterklas is, krijg ik als antwoord dat men wel kleinere klassen wil, maar dat er toevallig niet genoeg GOK-kindjes in die klas zitten. Als er met 27 kleuters broekjes vuil zijn, of ze nu van de GOK-kindjes zijn of van de niet-GOK-kindjes, moet die juffrouw of die mijnheer er wel voor zorgen dat de kleuter een ander broekje aan heeft. De taaklast blijft dus zeer groot.

Mijnheer de minister, ik zou willen pleiten voor een soort normenstelsel over wat een normale grootte is voor een kleuterklas of over het aantal lestijden dat over de kleuterklassen verdeeld kan worden. Het verontrust me wel dat alles zou worden bepaald door arbitraire indicatoren.

Ik pleit ook voor een opwaardering van de kleuterklassen en de taak van kleuterjuf of kleutermijnheer, want grote klassen zijn echt niet handelbaar. Welke indicatoren er ook mogen zijn, de last blijft zeer groot, zeker als er 27 kleuters bijeen zitten.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat dit een belangrijk onderwerp is. Door kinderen vroeg te stimuleren in hun ontwikkeling en vroeg te beginnen voorbereiden op deelname aan het onderwijs, geven we ze meteen een heel grote voorsprong. Kinderen leren heel veel. We zijn het er allemaal over eens dat de tijd

dat onze kleuterscholen een soort bewaarscholen waren, ontzettend ver achter ons ligt.

Ik wil dat zeer sterk benadrukken. Zowel de feitelijke aanwezigheid van kleine kleuters in onze kleuterscholen als de deskundigheid van onze leerkrachten wil ik verder versterken. Dat zijn allemaal argumenten waarom we het schooljaar 2007-2008 hebben uitgeroepen tot Het Jaar van de Kleuter. Een van de aandachtspunten is inderdaad de grootte van de klassen en wat mij betreft ook de grootte van de instapklasjes. We weten allemaal dat die soms, zeker na Pasen, bijzonder groot worden. Dat gebruiken ouders soms zelfs als argument om hun kind niet naar de kleuterklas te sturen als het 2,5 jaar oud is.

We hebben in het verleden, maar ook zeer recent, een aantal maatregelen genomen om dat kleuteronderwijs te versterken. Voor het verleden verwijs ik bijvoorbeeld naar de kinderverzorgsters die – en ongetwijfeld is het nog te weinig – zijn toegevoegd aan het kleuteronderwijs. Ik verwijs naar wat al bestaat, namelijk het systeem van de zogenaamde zomerklasjes, de instapklasjes, waar we vandaag op jaarbasis 4 miljoen euro in investeren.

Als we een en ander budgettair uitdrukken, heb ik 20 miljoen euro extra geïnvesteerd in het kleuteronderwijs. Ik heb die 20 miljoen euro in eerste instantie willen inzetten als lestijden, met andere woorden, onder de vorm van extra kleuteronderwijzers. 15 van de 20 miljoen euro wordt besteed aan meer lestijden in kleuterklassen.

Met de overige 5 miljoen euro heb ik twee dingen willen doen: meer zorguren voor de scholengemeenschap om de kleuterparticipatie te bevorderen en investeringen in de begeleiding en verdere professionalisering van kleuteronderwijzers die met veel niet-Nederlandstalige kleuters te maken hebben.

Van de 15 miljoen euro die dient om de omkadering te versterken, heb ik een derde voorbehouden voor scholen met hoge concentraties aan GOK-leerlingen. Alle scholen met meer dan 40 percent GOK-leerlingen komen daarvoor in aanmerking.

De overige 10 miljoen euro, dus de helft van het budget, wordt gebruikt om het systeem van de zomerklassen aanzienlijk te verbeteren. Mijnheer Tavernier, uw vragen hebben betrekking op deze laatste maatregel.

Vooraleer ik dat verder uitwerk, wil ik toch duidelijk stellen dat het onjuist is dat de nieuwe berekeningswijze van de zomerklassen enkel voor een status-quo, een achteruitgang of, in het beste geval, een minieme vooruitgang zou zorgen. Het zou van een heel bijzondere rekenkunde getuigen, indien we een systeem dat 4 miljoen euro kost, zouden uitbreiden naar 14 miljoen euro, zonder dat dit voor een wezenlijke bijkomende omkadering zou zorgen.

Het zou kunnen dat we slecht gerekend hebben en dat het niet 14 miljoen euro kost, maar dat mijn goede collega minister van Mechelen een bijzonder goede zaak heeft gedaan, omdat wij denken dat het 14 miljoen euro heeft gekost, terwijl dat niet het geval is en bijvoorbeeld maar 4,5 miljoen euro kost. Dat zou kunnen, maar de vraag is of we daar indicaties van hebben.

Vorig schooljaar, namelijk 2006-2007, werden er op 1 september 2006 338 lestijden zomerklas ingericht, inclusief lichamelijke opvoeding. Dit schooljaar zijn dat er, op basis van de door de scholen tot 24 september ingediende aanvragen, bijna twee keer zoveel, namelijk 617, inclusief lichamelijke opvoeding. Een verdubbeling van het aantal zomerklassen, mijnheer Tavernier, kan moeilijk als een status-quo of een achteruitgang beschouwd worden.

Ook het aantal scholen dat een zomerklas kan inrichten is sterk toegenomen, namelijk van 16 naar 87. Dit kan voor de betrokken kleuters, leerkrachten en ouders bezwaarlijk anders dan een goede zaak kan worden genoemd. Door dit feit is – want u kunt een beetje rekenen – het gemiddelde aantal lestijden per zomerklas bij de start van het schooljaar kleiner dan vorig schooljaar.

Veel meer scholen krijgen bijna dubbel zoveel lestijden, maar natuurlijk is dat per school gemiddeld iets minder. Dat systeem heeft tot dit effect geleid, en we gaan ervan uit dat ook naar aanleiding van de komende instapmomenten vlugger en vaker zomerklassen zullen worden ingericht, zodat op het einde van het schooljaar ongeveer 800 bijkomende kleuteronderwijzers aan het werk zullen zijn.

Dat zijn de feiten. Het kan zijn dat u een of andere enquête hebt die nu toevallig niet beantwoordt aan dat beeld, maar ik kan alleen maar zeggen dat het aantal lestijden zomerklas bijna verdubbeld is en het aantal scholen dat een zomerklas kan inrichten minstens vervijfvoudigd is.

Om op de vraag over de normale grootte van een kleuterklas een antwoord te geven, moeten we een aantal jaren in de tijd teruggaan. Het huidige systeem voor de berekening van de omkadering voor het onderwijzend personeel is immers ontstaan in 1982. Toen werd in het buitengewoon basisonderwijs het lestijdenpakket ingevoerd, twee jaar later volgde het gewoon basisonderwijs.

Elke school ontvangt jaarlijks een lestijdenpakket op basis van het aantal ingeschreven leerlingen. Het aantal ambten onderwijzend personeel dat aan elke school wordt toegekend, is afhankelijk van de grootte van het lestijdenpakket. In artikel 142 van het decreet Basisonderwijs van 25 februari 1997 staat uitdrukkelijk dat het schoolbestuur of zijn afgevaardigde, met toepassing

van de reglementering inzake medezeggenschap, overleg en onderhandeling, beslist over de aanwending van het lestijdenpakket, dat is: over de verdeling van de ambten over de verschillende leerlingengroepen. Hetzelfde artikel stelt ook dat men lestijden kan herverdelen van het kleuteronderwijs naar het lager onderwijs en omgekeerd. Er kunnen ook lestijden van de ene school naar de andere worden overgedragen. Hoe het lestijdenpakket wordt verdeeld over de verschillende leerlingengroepen, wordt vooraf besproken in de verschillende overlegorganen, onder meer in het lokaal overlegcomité.

Elke school beslist dus autonoom hoe ze haar onderwijs organiseert. Ik ga ervan uit dat de school daarbij rekening houdt met de belangen van alle leerlingen. Er is in de regelgeving geen maximum aantal leerlingen per klas vastgelegd. Mevrouw Van Kerrebroeck pleit er eigenlijk voor om terug te keren naar de situatie van voor 1982. Mijn partij was toen in de oppositie. Eerlijk gezegd denk ik 25 jaar later dat het niet goed zou zijn om terug te grijpen naar een systeem van normen. Men weet in dat geval wel waarmee men begint, maar niet waarmee men eindigt. We moeten scholen responsabiliseren, maar zonder ze bij het handje vast te houden.

De scholen zelf moeten nadenken wat ze doen. Ik stel vast dat het beleid nogal eens verschilt van school tot school. Er zijn scholen die vinden dat het laatste kleuterklasje, vooraleer de kinderen naar het eerste leerjaar gaan, klein moet zijn. Ik spreek me daarover niet uit: het is een verdedigbare keuze, naast andere. Overigens gebeuren er ook verschuivingen tussen het kleuteronderwijs en het lager onderwijs. Belangrijk lijkt me dat daarover in de school wordt overlegd en dat de beslissingen doorzichtig zijn. Ik ben er geen voorstander van om in de plaats van de scholen te beslissen. Ik ben dus niet van plan om aan deze in 1982 gecreëerde autonomie te raken.

Hoe groot de omkadering bij de start van het schooljaar ook is of zal zijn, de omvang van de klas zal zonder een goed systeem van herberekening in de loop van het schooljaar stijgen. Bij de start van het schooljaar zijn de zesjarigen in het lager onderwijs ingestroomd, maar de 2,5- tot driejarigen starten maar in de loop van het jaar met het volgen van kleuteronderwijs. Het nieuwe systeem van de zomerklassen pakt deze in mijn ogen belangrijke problematiek aan. De cijfers van de eerste instapdag van 3 september 2007 tonen dat aan. Ik ben er dan ook van overtuigd dat de nieuwe werkwijze inzake de zomerklassen en de injectie van 10 miljoen euro voor deze omkaderingsvorm een zeer goede maatregel is. Ik zeg natuurlijk niet dat het allemaal perfect is: we moeten dat evalueren.

De heer Tavernier vraagt of ik kan bevestigen dat in een aantal gevallen de nieuwe berekeningswijze leidt tot een vermindering van het aantal lestijden. Hij vergelijkt de twee berekeningswijzen van de zomerklassen met elkaar. Het oude systeem was gebaseerd op lestijden

volgens schalen, maar het nieuwe is gebaseerd op een lineair systeem op basis van het aantal kleuters. Hij vraagt zich af of in sommige situaties het oude systeem niet voordeliger was.

Ik heb nooit ontkend dat, als de situatie niet over de diverse instapdagen heen maar op één specifieke teldag wordt bekeken, er een verschil kan zijn in het aantal lestijden waar een school recht op heeft. Volgens het oude systeem was het mogelijk dat 1 kleuter extra meer dan 11 lestijden extra opleverde. Het was echter evenzeer mogelijk dat 11 kleuters of meer extra geen extra lestijden opleverden. Dat was het gevolg van de toepassing van het systeem van lestijden volgens schalen. Mevrouw Martens zegt dat het lijkt alsof het ene kind anders wordt behandeld dan het andere, want de coëfficiënten verschillen. Volgens het oude systeem gebeurde dat dus op een nog veel grotere schaal.

Meer nog: ik heb er doelbewust voor geopteerd om deze, noem het maar gerust onbedoelde, effecten van het systeem van de zomerklassen, uit het nieuwe systeem te weren. Daarin is niet alleen 10 miljoen euro extra geïnvesteerd, maar het is ook veel rechtvaardiger ten opzichte van de scholen, de leerkrachten, de kleuters en de ouders.

De heer Tavernier stelt vast dat één of vijf kleuters extra niets oplevert. Men moet zich echter afvragen wat er de volgende instapdag zal gebeuren. En dan worden de twee extreme voorbeelden die ik heb gegeven, zeer relevant. Over de verschillende instapdagen heen zal het nieuwe systeem ook voor de meeste scholen die in eerste instantie 'minder' lestijden genereren, voordelig zijn. Om een tweede zomerklas te kunnen inrichten, is het immers voldoende dat het aantal kleuters met één of twee kinderen stijgt om te kunnen herberekenen. Deze herberekening leidt automatisch tot meer ondersteuning voor het kleuteronderwijs.

Men moet dus vooruit kijken, en zich afvragen wat er gebeurt als er stelselmatig kleine aantallen kleuters bijkomen. Vandaag is er sprake van een verdubbeling. Ik ben ervan overtuigd dat we tegen het einde van het jaar zullen gaan van 4 naar 14 miljoen euro, en dat kan alleen maar betekenen dat er meer omkadering komt. U moet de mensen in uw omgeving dus uitleggen dat ze niet alleen naar de uren moeten kijken, maar ook in de toekomst moeten kijken. Het is juist dat volgens het oude systeem er wel iemand was die het geluk had om met een kleine toename veel zuurstof extra te krijgen. Maar toen waren er ook anderen die het ongeluk hadden om met een grote toename geen zuurstof extra te krijgen. We moeten dat aan de mensen uitleggen.

Ik denk dat we een goede maatregel hebben genomen. Tijdens de onderhandelingen met het gemeenschaps-onderwijs, de verenigingen van de inrichtende machten en de vakbonden heb ik me bovendien geëngageerd om

de maatregelen inzake instapklassen voor het schooljaar 2007-2008 te monitoren. Ik wil dat benadrukken. De resultaten van deze monitoring zullen we op het einde van het schooljaar 2007-2008 met de onderhandelingspartners bespreken. Als er iets schort aan de regeling, dan zullen we dat zeker ter harte nemen.

De voorzitter: De heer Tavernier heeft het woord.

De heer Jef Tavernier: Ik dank de minister voor zijn uitleg. Het klopt dat de nieuwe berekeningswijze ertoe leidt dat men vroeger dan voorheen extra lestijden krijgt en eventueel extra klassen kan inrichten. Als men het globale effect bekijkt, dan stelt men vast dat het resultaat minder positief is.

De tabel en de berekening hebben betrekking op 23 scholen, op basis van de cijfers van vorig jaar. Er is gekeken naar wat vorig jaar op de verschillende nieuwe teldata het resultaat zou zijn geweest in de veronderstelling dat het nieuwe systeem toen al van toepassing zou zijn. Ik zal u de informatie bezorgen.

Minister Frank Vandenbroucke: Denkt u dat ik hier fantaseer als ik zeg dat het aantal lestijden in het kader van de zomerklassen nu al is verdubbeld? Wij tellen die, hoor. U zegt dat wat u hebt verzameld juist en relevant is; maar dat mijn vaststelling dat het aantal lestijden ongeveer is verdubbeld niet relevant is. Ik zit nochtans in de cockpit van het departement. Is dat niet een beetje eigenaardig?

De heer Jef Tavernier: Neen. Ik vergelijk de twee systemen op basis van de situatie van vorig jaar. Wellicht is er ondertussen een en ander geëvolueerd inzake inschrijvingen. Het is maar normaal dat er meer lestijden komen als er meer kleuters zijn. Op basis van mijn vergelijking stelt men vast dat er sprake is van een zeer lichte toename op globaal vlak, maar dat dat in de grote meerderheid van de gevallen niet zo is.

Ik weet dat dit een vrij extreem voorbeeld is. Het is daarom maar een voorbeeld, maar toch. Neem een kleine school met 22 kleuters. Die school heeft recht op 24 plus 3, of 27 lestijden. Volgens het oude systeem zou een toename met acht kleuters recht geven op 48 lestijden, of twee klassen. Als die toename nu van 22 naar 30 gaat, dan geeft dat in het nieuwe systeem recht op 33 lestijden, om dan in september volgend jaar voor hetzelfde aantal recht te geven op 48.

Minister Frank Vandenbroucke: Als je een systeem dat bijzonder dispaat is, en daardoor onrechtvaardig, vervangt door een systeem dat met continuïteit en geleidelijkheid werkt, en daardoor rechtvaardiger, dan heb je wat u beschrijft. Ik kan enkel vaststellen dat in vergelijking met vorig jaar het aantal lestijden dat we extra geven omwille van de instapklassen, bijna verdubbeld is. Ik heb geen weet van een babyboom drie jaar geleden. Dat kunt u toch niet ontkennen. U herhaalt voortdu-

rend dat we een systeem met onrechtvaardige schalen hebben vervangen door een rechtvaardiger systeem dat veel geleidelijker werkt. Als je in een onrechtvaardig systeem een 'lucky shot' hebt, ben je veel beter af.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Het moet op lange termijn worden bekeken.

De heer Jef Tavernier: Ik zou akkoord gaan met het continue karakter op voorwaarde dat de coëfficiënt van 0,8 zou evolueren naar 1,2 of meer. Dan hebt u wel recht van spreken. Dan is het een verbetering, maar nu niet.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de problemen met het netoverschrijdende informatiproject NICO in de CLB's

De voorzitter: Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, het informaticaproject NICO is in deze commissie door de heer Luc Martens al ter sprake gebracht. Ik heb het zelf ook al ter sprake gebracht in de commissie voor Welzijn. In september werd duidelijk dat de problemen met het informaticaproject NICO blijven bestaan. In het begin waren er vragen van non-believers, maar nu blijkt het probleem toch echt groot te zijn.

Er zou een einde worden gemaakt aan het onderhoudscontract met de firma Cronos. Nochtans zijn er dingend werkzaamheden nodig om acute problemen op te lossen. Er is onder andere een bijsturing nodig in de programmacode, en dat gebeurt nu niet. Dat verhaal loopt al enkele jaren. De Vlaamse Regering maakt jaarlijks nogal wat middelen vrij voor dit project. Na al die tijd is het nog steeds niet betrouwbaar en werkbaar. De doelstellingen geraken niet gerealiseerd. Zo kunnen er nog steeds geen rapporten worden gegenereerd en is het printen onmogelijk. Inmiddels is wel duidelijk dat het over meer dan kinderziektes gaat.

Mijnheer de minister, bent u op de hoogte van de problemen? Vorige week hebt u een perscommuniqué uitgegeven over de vereenvoudigde gegevensuitwisseling tussen CLB's en de overheid. Hebt u er weet van dat het onderhoudscontract met de firma Cronos is opgezegd? Wat betekent dat concreet? Hebt u een oplossing voor de gevolgen daarvan?

De doelstellingen zijn veelvuldig: het werk van de CLB-medewerkers vergemakkelijken en ondersteunen,

communicatie tussen verschillende CLB's verbeteren, communicatie ten dienste stellen van ouders en leerlingen. Als blijkt dat NICO blijft falen, hoe worden die doelstellingen dan gerealiseerd?

Mijnheer de minister, dit heeft ook gevolgen voor het gezondheidsbeleid en voor de start van het GIS, het gezondheidsinformatiesysteem. We hebben dat decreet in 2006 goedgekeurd en uitgebreid besproken in de commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Het GIS is nog niet opgestart. Voor jongeren op schoolleeftijd is het gebaseerd op het multidisciplinair dossier. Daarvoor rekent men op de CLB's die dit met NICO wilden organiseren. Hoe zal de informatie die van de CLB's moet komen voor het GIS, worden verspreid? Ik hoop dat dit niet in het gedrang komt. Ik neem aan dat u daarover met de minister bevoegd voor Volksgezondheid zult spreken.

Dankzij NICO worden de jaarlijkse verslagen met gegevens van somatische, psychologische, pedagogische en sociale aard, die de regering moeten toelaten beleids-opties te formuleren, verspreid. Is dat al gebeurd? Welke beleids-opties vloeiden voort uit die gegevens? Zo nee, hoe werden de gegevens dan verzameld op basis waarvan beleids-opties worden geformuleerd?

Mijnheer de minister, in een antwoord op een vroegere vraag verklaarde u dat zonder het informatiseringsprogramma een amalgaam van verschillende kleine softwareprogramma's dreigde te ontstaan, die onvoldoende beveiligd en onvoldoende sterk zijn in communicatie met andere centra. Klopt dat? Bestaat dat gevaar opnieuw?

Voor de CLB-medewerkers is het nu zeker niet plezierig werken, vooral omdat ze hun dienstverlening voor ouders en leerlingen moeilijk kunnen waarmaken. Daardoor stijgt de werkdruk. Hoe gaat u dat oplossen?

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens: Mijnheer de minister, net als mevrouw Merckx wil ik aandacht vragen voor het dossier dat u hebt geërfd en dat onaangename kanten heeft. In een tijdschrift over technologie las ik onlangs 'Vlaamse IT-kater heet NICO'. Ook in de sector zelf wordt dit beschouwd als een manifeste mislukking. In dat artikel staat dat het veel geld heeft gekost, beduidend meer dan oorspronkelijk was bedoeld. Er hebben zich op een bepaald moment veel spelers op gestort, TopConsultants, Cyclus Professional Computer Applications, en vele andere bedrijven. Het is een complex verhaal.

Initieel had men wellicht de beste bedoelingen. Men wilde komen tot een eenvormig registratiesysteem en een goede doorstroming naar de overheid en haar diverse geledingen. De ambitie was verantwoord. De praktijk leert echter dat men er niet in geslaagd is om de sector te

overtuigen. Er was scepsis en die is alleen maar versterkt. De oorspronkelijke believers hebben ondertussen de rangen van de non-believers vervoegd.

In 2008 eindigt het contract. Wat zal ermee gebeuren? Wat heeft dit tot nu toe gekost? Dat moet een behoorlijk hoog bedrag zijn. Hoe definieert u de verschillende verantwoordelijkheden? Er is de verantwoordelijkheid van Cronos, maar ook van een aantal andere consultants die zich in het dossier hebben bewogen. Ook de mensen van NICO dragen een niet-geringe verantwoordelijkheid. Ik weet dat dit de uwe niet is, maar u kijkt er op toe omdat u belangrijke middelen hebt vrijgemaakt. Er ligt ook een verantwoordelijkheid bij de CLB's. Hoe ziet u die? De CLB's zijn een beetje ontmoedigd op het vlak van registratie. Er weegt een behoorlijk zware last op het personeel want dat moet twee uur per dag investeren in registratie. Bij overdrijving zou ik kunnen zeggen dat ze meer tijd in registratie steken dan in leerlingenbegeleiding. Het is niet meer in verhouding. Bepaalde registratie moet ook gebeuren wanneer kinderen in hun slupje zitten, wat niet het beste ogenblik is. Het departement is betrokken in het lastenboek. Hoe ziet u de verantwoordelijkheid?

Ik heb ook een vraag over de nazorg als dit verhaal zou eindigen. Als er een einde aan komt, hoe moet ik me dat dan voorstellen? Wat gebeurt er met de gegevens die zijn geregistreerd? Ouders willen wel weten waarvoor en wanneer hun kind is gevaccineerd. Hoe zal de toegang tot de gegevens gegarandeerd blijven?

Ik herhaal dat u hier geen verantwoordelijkheid in draagt. U bent erfgenaam van een dossier dat in bijzonder slechte omstandigheden is opgestart.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, dames en heren, ik ben op de hoogte van de problemen waarmee het informatiseringsproject NICO al geruime tijd te kampen heeft. Dat is voor mij een grote zorg geweest in de hele voorbije periode, precies omdat ik erfgenaam ben van eerder genomen beslissingen en structuren die zijn opgericht. Ik heb vermeden om me zeer sterk te concentreren op de analyse van het verleden en het zoeken van de juiste afweging van verantwoordelijkheden. Ik heb vooral overleg gepleegd met het oog op het zoeken naar oplossingen. Prospectief eerder dan retrospectief.

Op basis van verschillende overlegmomenten tussen mijzelf, de administratie, de vzw NICO en de CLB-sector werd vastgesteld dat de bestaande NICO-applicatie onvoldoende werkbaar is geworden met het oog op het verzamelen van beleidsrelevante informatie. Op dit ogenblik is NICO gedeeltelijk operationeel,

maar kampt het project met een aantal technische moeilijkheden, met een te lage gebruiksvriendelijkheid en een verouderde architectuur. De problemen bemoeilijken alle geplande uitbreidingen inzake datamining en analyse. Dit wordt bevestigd door vier onafhankelijke consultancystudies uitgevoerd begin 2007 en opgeleverd in het laatste trimester van vorig schooljaar, alsook door een in 2006 uitgevoerde APA-studie van EDS-Telindus, de IT-provider van de Vlaamse Overheid. Ten slotte heeft mijn administratie in juli 2007 aan EDS-Telindus een advies gevraagd over de zinvolheid van de voortgang van het project op basis van de vier onafhankelijke consultancyopdrachten.

Eind 2006 heb ik bemiddeld tussen Cronos en de vzw NICO omdat de problemen tot een juridische veldslag dreigden te leiden. Dat heeft geresulteerd in een dading. In de uitvoering van de dading werd voorzien in een transitie van de ontwikkeling en het onderhoud naar een andere firma. De vzw NICO zou daarbij een andere firma aanduiden die na de overschakeling het onderhoud tot eind augustus 2008 en eventuele verdere ontwikkeling zou opnemen. Een nieuw onderhoudscontract zou daarbij lopen voor de periode september 2007 tot augustus 2008. Het bestaande contract liep immers af op 31 augustus 2007.

Ik heb uit contacten met zowel de vzw NICO als de firma Cronos geconcludeerd dat er onenigheid is over wat er vervat zit aan onderhoud in het hostingcontract en wat voorwerp zou zijn van een vernieuwd onderhoudscontract. De vzw gaat ervan uit dat het onderhoud ter waarde van 7000 à 8000 euro per maand vervat zit in het hostingcontract. Cronos gaat daar niet van uit en is met de onderhoudswerken gestopt. Dit betekent concreet dat er sinds 1 september 2007 geen onderhoudswerkzaamheden werden uitgevoerd om technische mankementen van de applicatie bij te sturen en dat er geen stappen meer worden ondernomen om de genoemde problemen op te lossen.

Ik heb voor dit schooljaar 1,5 voltijdse eenheden ter beschikking gesteld voor de informatisering van de CLB-sector. Een deel van de opdracht van deze medewerkers dient voor de ondersteuning aan de CLB's en de vzw NICO in functie van de huidige applicatie. De overheid kan echter niet het onderhoud van de applicatie of verder ontwikkelingswerk op zich nemen. Een ander deel van de opdracht van de 1,5 voltijdse eenheden betreft de voorbereiding van de toekomst. We onderzoeken nu hoe we op korte termijn een alternatieve, vereenvoudigde oplossing kunnen uitwerken zodat de noodzakelijke gegevens alsnog centraal kunnen worden aangeleverd. De inzichten in de voor- en nadelen van het bestaande verouderde informatiseringproject zullen daarbij maximaal worden gebruikt.

In de stapsgewijze aanpak van dit project, een aanpak die we sinds twee jaar hanteren, is er voorlopig een stap

teruggezet. De centra werden gevraagd om tijdens dit schooljaar enkel nog de medische gegevens te registreren. De centra werden hiervan per mail op de hoogte gebracht begin september 2007. Op einde van het schooljaar 2007-2008 wordt de vzw NICO, conform de statuten, ontbonden. Het is belangrijk dat er tegen dan een werkbare oplossing wordt uitgewerkt. Het is de bedoeling om tegen 1 september 2008 een elektronisch registratiesysteem operationeel te krijgen. Ik zal daar mijn uiterste best voor doen. Het is tot nu toe een zeer problematisch parcours geweest. Ik hoop dat ik niet op nieuwe problemen stuit.

Er is me gevraagd hoe ik de doelstellingen wil realiseren nu blijkt dat NICO faalt. Bij de alternatieve vereenvoudigde oplossing waartoe ik mijn administratie opdracht heb gegeven deze te ontwikkelen, zal het communicatieluik in eerst instantie niet prioritair zijn. Ik ben in de eerste plaats geïnteresseerd in de essentiële registratiegegevens uit de CLB-sector.

Mevrouw Merckx, u had het over de werking van het gezondheidsinformatiesysteem (GIS). Ik denk dat u een enigszins verkeerd beeld hebt over het decreet betreffende het GIS. Dit decreet creëert een juridisch kader dat de transmissie van gezondheidsgegevens faciliteert. Hierbij kan het gaan over gegevens die persoonsgebonden zijn tussen bijvoorbeeld de CLB's en Kind en Gezin of tussen de CLB's en huisartsen. Ook de transfer van gegevens op een hoger niveau, van bijvoorbeeld de CLB-sector naar de overheid, wordt hierdoor mogelijk gemaakt. In dit laatste geval zal het uiteraard gaan over anonieme of geaggregeerde gegevens. Mijn administratie heeft over de uitwisseling van CLB-gegevens in ieder geval regelmatig contacten met het agentschap Zorg en Gezondheid.

Het was inderdaad de bedoeling om de psychosomatische, pedagogische en sociale gegevens door middel van NICO centraal te verzamelen en te analyseren. Zover is het nooit gekomen. In vrijwel alle centra wordt de registratie van een beperkt aantal opgelegde medische gegevens goed uitgevoerd. Voor de registratie van de andere gegevens is dat niet het geval. Behalve voor wat de leerplicht en leerachterstand betreft, zijn deze registraties minimaal ingevoerd en slechts in een beperkt aantal centra. Op dit ogenblik beschikt de Vlaamse Regering dus nog niet over deze informatie. Ik ben het met u eens dat er duidelijk een behoefte is aan informatie vanuit de CLB-sector.

U verwijst verder naar een ander antwoord van mij. Ik heb gezegd dat zonder het informatiseringprogramma een amalgaam dreigde te ontstaan van verschillende kleine softwareprogramma's die onvoldoende beveiligd en onvoldoende sterk zijn. U vraagt of het zo ver is. Op dit ogenblik wordt bijna uitsluitend de NICO-applicatie gebruikt binnen en tussen de CLB's en is er

dus geen sprake van een amalgaam van verschillende softwareprogramma's. Zonder hierover al te zeer in detail te treden, kan ik ook vaststellen dat de technologische evoluties van de laatste jaren ertoe hebben geleid dat de samenwerking tussen verschillende softwareprogramma's gemakkelijker is geworden.

Naar de toekomst moeten we er in elk geval over blijven waken dat de gebruikte software voldoende bescherming biedt voor gevoelige gegevens en dat de informatie in een gestandaardiseerd formaat verzameld wordt.

U vraagt hoe ik ervoor ga zorgen dat de werkdruk afneemt, en nog wel op korte termijn. Ik ben op de hoogte van deze vraag van de sector. Zoals ik hiervoor al heb gezegd, werden de centra in het begin van het schooljaar aangeschreven met de vraag om enkel nog de gegevens met betrekking tot lengte en gewicht, visus en vaccinaties te registreren. Bijkomende registraties gebeuren volledig op eigen initiatief en worden door de overheid niet opgelegd. Ik meen dan ook dat ik met deze beslissing tegemoet ben gekomen aan deze verzuchtingen.

Mijnheer Martens, ik heb geen gegevens bij over het budget. Ik zal u die laten bezorgen.

De verantwoordelijkheid is op zijn minst zeer gespreid. Het is dan ook wijs van eerst oplossingen te zoeken vooraleer we ons vastrijden in het debat over de verantwoordelijkheid. Dat was tot nu toe mijn houding.

De heer Luc Martens: Mijnheer de minister, ik weet dat dit een vervelend dossier is. Ik weet dat u een oplossing zoekt. Wat in elk geval nog ontbreekt om het systeem goed te doen draaien, is dat de sector het moet dragen. Daar heeft men onvoldoende inspanningen voor geleverd. De koepels hebben het niet altijd juist ingeschat. Zij dragen daarin ook verantwoordelijkheid. Het departement wou te allen prijze slagen. Toen men de zaak moest heropstarten, is men vertrokken van een nogal ruïneuze toestand. Men had op dat moment de zaak beter opnieuw van nul opgestart. Ik ben ervan overtuigd dat men dan tot een meer transparant en wervend systeem was gekomen.

Ik blijf daar bezorgd over. Ik zal dit blijven opvolgen. Ik zou u willen aanmoedigen om dat ook te doen. Het zou jammer zijn als het geld – en het gaat om vrij grote bedragen – niet meer in verhouding staat tot het resultaat. Iedere beleidsinspanning moet iets voortbrengen. Ik heb de indruk dat dat hier niet het geval is. Ik dring aan op grote waakzaamheid.

De voorzitter: Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Ik dank u voor uw antwoord en uw inspanningen, mijnheer de minister. Ik ben blij dat u oplossingen wilt zoeken. Uw voorstel over

de rapportering aan de overheid en de gegevensuitwisseling lijkt me een goed idee.

Ik zou de zorg van de CLB-medewerkers nog eens willen verwoorden. Zij nemen hun verantwoordelijkheid en hebben een zwaar takenpakket. Ze worden gevraagd om overzichten en opvolging te geven. Wat gaat er in de overgangperiode gebeuren met de nazorg en de geregistreerde gegevens? De CLB-medewerkers moeten het instrumentarium van de registratie verder kunnen aanwenden ten dienste van de leerlingen en ouders.

Minister Frank Vandenbroucke: Ondertussen heb ik het antwoord ontvangen op de vraag van de heer Martens.

De kostprijs van NICO tot op heden is een gecompliceerde optelsom omdat er een jaarlijkse subsidie was aan de vzw NICO van 298.000 euro per jaar sinds 2003. Als u dat optelt, maakt dat een totaal van 1.788.000 euro. Dan is er een maximum van 3,2 procent van de werkingstoelagen aan de CLB's gebruikt voor het project, wat op jaarbasis ongeveer 400.000 euro vertegenwoordigt. Als u dat vermenigvuldigt over 2003 tot en met 2008, komt u aan 2.400.000 euro. We hebben nog wat bijkomende consultancy-opdrachten gegeven. Die zijn grotendeels betaald met de middelen die in Onderwijsdecreet XVI afkomstig waren uit de sector, zijnde 238.000 euro in 2007. Als men dat allemaal optelt, komt men aan maximaal 4.426.000 euro. Opgelet, nog niet alles is betaald omdat het project nog loopt tot 31 augustus 2008. Maar we spreken afgerond over 4,5 miljoen euro van het begin tot het vermoedelijke eindpunt van het project.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Daar zou wel enige kwaliteit aan verbonden mogen zijn, maar dat blijkt niet het geval te zijn.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jef Tavernier tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de 'enquête' en administratieve lasten voor het basisonderwijs

De voorzitter: De heer Tavernier heeft het woord.

De heer Jef Tavernier: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ik weet dat hier op 4 oktober 2007 al over de inhoudelijke aspecten van de enquête is gedebatteerd. Mijn vraag om uitleg gaat meer over de organisatie. De scholen vernamen pas in de laatste week

van de vakantie het bestaan van die vragenlijst via de mededeling van de minister in de media, en daags nadien via een omzendbrief.

Iedereen heeft het tegenwoordig terecht over administratieve vereenvoudiging en ondersteuning. Ik heb eind augustus, begin september enkele basisscholen bezocht, en dan vooral de secretariaten. Die waren inderdaad dunbevolkt, maar de werkdruk lag hoog. Het personeel was niet erg enthousiast over de late melding van de vragenlijst. Het wou u wel graag eens een week op bezoek hebben om mee te werken.

Mijnheer de minister, komen er nog zulke vragenlijsten? Zult u die tijdig aankondigen?

Wordt er werk gemaakt van bijkomende administratieve ondersteuning voor het basisonderwijs?

Om praktische redenen zijn veel scholen aangesloten op Edulex. Zo vernemen zij het nieuws over administratieve veranderingen voor uw omzendbrief aankomt. Gelukkig vernamen ze zo ook dat er een studiedag was over wijzigingen in de schoolsoftware. Zult u ervoor zorgen dat een eventuele volgende aankondiging rechtstreeks van u naar de scholen gaat?

Deze enquête was voor sommige directies de druppel die de emmer deed overlopen. Hun oproep tot een boycot was begrijpelijk. Ze wisten wel dat ze op die manier zichzelf in de voet zouden schieten. Ze hebben de enquête dan toch maar verwerkt, zij het hier en daar met tegenzin.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer Tavernier, ik zal kort zijn omdat we hier al vrij veel over hebben gepraat. Ik plan in deze basisscholen geen nieuwe bevraging. Er is in 90 percent van de basisscholen een versnelling gebeurd. Wat ze anders in februari hadden gedaan, hebben ze nu gedaan.

Er is de voorbije jaren heel wat gebeurd wat betreft extra administratieve ondersteuning. Dat is niet alleen mijn verdienste maar ook die van mijn voorganger. Bij het begin van deze legislatuur hebben we de scholengemeenschappen beduidend extra middelen gegeven om administratief of beleidsondersteunend personeel te kunnen aanwerven. Daarnaast hebben we in het kader van cao VIII directeurs die niet klasvrij waren, in de mogelijkheid gesteld om helemaal klasvrij te worden.

Er is nog heel wat ander beleid dat ertoe leidt dat we extra omkadering geven, maar dan niet zozeer administratief maar wel wat betreft zorg of GOK in het basisonderwijs. Zelfs bij een gelijkblijvend aantal kinderen op het einde van deze legislatuur, zal de globale omka-

dering, namelijk administratief, ondersteunend en wat betreft leerkrachten, 4 percent hoger liggen dat in het begin van de legislatuur.

We doen inspanningen. Daarmee is natuurlijk lang niet alles opgelost, maar in de mate van het mogelijke gaat er zeer veel aandacht naar de omkadering van het basisonderwijs.

De voorzitter: De heer Tavernier heeft het woord.

De heer Jef Tavernier: Mijnheer de minister ik ben blij met uw antwoord, zeker met het eerste deel. Er was de vragenlijst in de eerste week van het schooljaar. Toen ik aan een aantal scholen vroeg of ik mocht langskomen, zeiden ze me: zeker niet de eerste week.

Minister Frank Vandenbroucke: Dat kan om andere redenen zijn. Ik wil onderstrepen dat u de klemtoon hebt gelegd op 'zeker niet'. De andere weken dus misschien ook niet.

De heer Jef Tavernier: Nog een anekdote. Naast het gewone secretariaat is er ook iemand die de boekhouding doet. Toevallig zag ik in een school de dame die de boekhouding doet. Ze zei dat het toeval was dat ik haar trof, want ze komt in elf scholen. Dat geeft aan dat ze zich veel moet verplaatsen, dat ze veel werk heeft en dat het niet riant is als omkadering

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Johan Deckmyn tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over geweld op school

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de verzekering van leerkrachten tegen agressie

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Mevrouw de voorzitter, de rechtstreekse aanleiding voor deze vraag is een incident begin september in Gent waarbij jonge scholieren een andere scholier in de onmiddellijke buurt van de school levensgevaarlijk verwonden met een knipmes. Geweld in en om scholen gaat de laatste jaren in stijgende lijn. Naar aanleiding van een vraag in het federale parlement bleek dat het aantal door de politie geregistreerde gevallen van geweld op school tussen 2000 en 2005 met ongeveer 21 percent was gestegen.

Mijnheer de minister, het is zeker niet de eerste maal dat u deze cijfers verneemt. De problematiek van ge-

weld op school is ondertussen een bekend gegeven, dat gelukkig nog geen Amerikaanse proporties heeft aangenomen. Toch is het belangrijk na te gaan hoe de stijgende tendens kan worden bestreden. In tegenstelling tot deze stijgende tendens zouden de politiebudgetten voor scholen door de federale overheid zijn teruggeschoefd.

Niet alleen fysiek geweld tegen leerkrachten of leerlingen moet kordaat worden aangepakt, ook verbaal geweld, pestgedrag en andere vormen van geweld, zoals mobbing en racketeering, moeten worden bestreden. Men moet ook in het bijzonder aandacht hebben voor wapendracht bij leerlingen. Leerlingen blijken ook geen grens meer te trekken tussen geweld en amusement. Enkele maanden geleden verklaarde een directeur van een secundaire school in een krant dat leerlingen niet alleen geweld gebruiken om een gsm of mp3-speler te kunnen stelen, maar soms ook louter uit vermaak. De mentaliteit bij sommige jongeren loopt dus wel degelijk fout. Zowel de ouders als de onderwijsinstellingen moeten beseffen dat ook zij hierin een verantwoordelijkheid dragen.

Mijnheer de minister, welke initiatieven hebt u de voorbije jaren genomen om het stijgende geweld in en om scholen tegen te gaan? Ik heb vernomen dat op federaal niveau de politiebudgetten voor scholen zijn teruggeschoefd. Klopt dat? Werd hierover overleg gepleegd met u? Hebt u hier bezwaar tegen aangetekend?

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, mijn vraag gaat over het aspect verzekeringen bij geweld op school. Bij geweld tegen leerkrachten is de vraag die we moeten durven stellen of dit overroepen is dan wel of er wel degelijk iets aan de hand is.

Sommigen zeggen dat de leerlingen agressiever worden, afhankelijk van het type onderwijs dat ze volgen. Ouders verwarren vaak groeiende mondigheid van hun eigen kinderen met handtastelijkheden van het lerarenkorps.

Merkwaardig is dat leerkrachten zich sinds enkele jaren aan het verzekeren zijn tegen fysieke agressie. De kostprijs, namelijk 25 euro, is niet onoverkomelijk. Er wordt echter al heel veel gevraagd van mensen uit het onderwijs, ook op financieel vlak. De vraag is of dat er nog bovenop moet komen.

Voor ik mijn vraag heb ingediend, ben ik eerst eens bij Ethias langsgegaan om te horen wat het precies inhoudt. In het begin van dit schooljaar werd er verkondigd dat 27.000 leraren in Vlaanderen een dergelijke verzekering zouden hebben afgesloten. Dat is een goede zaak voor Ethias, maar wat is het nut daarvan?

Het gaat blijkbaar niet alleen om een verzekering tegen agressie, maar Ethias heeft altijd een verzekering gehad

tegen aansprakelijkheid en voor rechtsbijstand. Finaal is er een derde deel bijgekomen, namelijk een verzekering tegen geweld.

Elke werknemer is verzekerd door zijn werkgever. Het onderwijzend personeel is ook verzekerd, namelijk door de overheid. De vraag rijst dus of het wel relevant is om een dergelijke verzekering af te sluiten. Het is een goede zaak voor Ethias, maar ik weet niet of de leraren zich de vraag stellen in welke mate ze al verzekerd zijn door hun werkgever.

Mijnheer de minister, gaat u ermee akkoord dat de werkgever, in dit geval de overheid, ervoor moet zorgen dat de veiligheid van haar personeel gegarandeerd kan worden? Wordt geweld tegen onderwijspersoneel door leerlingen, ouders en derden door de bestaande reglementering van de arbeidsongevallen gedekt? Indien dit niet het geval is, kan de werkgever van het onderwijspersoneel verplicht worden om hen te beschermen tegen agressie door ouders of leerlingen? Waarom wel of waarom niet?

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: Mevrouw de voorzitter, ik zou me graag bij de vraagstellers aansluiten. Ik heb deze problematiek in februari 2006 al eens in deze commissie aangekaart. De minister heeft me toen geantwoord dat het niet echt de bedoeling kan zijn dat leerkrachten zich met een persoonlijke bijkomende beroepsaansprakelijkheidsverzekering tegen geweld moeten beschermen en dat de schoolpolis en de arbeidsongevallenverzekering het onderwijspersoneel al heel wat bescherming bieden tegen wat op school en op weg van of naar school gebeurt. De meeste burgers genieten omwille van de door henzelf aangegane verzekeringspolis al van de dekking die door de in het pakket van de verzekeringsmaatschappij opgenomen rechtsbijstandsverzekering wordt geboden. De minister heeft toen ook verklaard dat er slechts enkele verschillen zijn in de dekking door de arbeidsongevallenverzekering en door de schoolpolis waarover de meeste scholen beschikken. Ik leid hieruit af dat niet elke school over een dergelijke verzekering beschikt en ik vraag me af of hierover cijfergegevens bestaan. Ik kan natuurlijk begrijpen dat de minister deze informatie op dit ogenblik niet kan geven.

Ik heb de minister in februari 2006 tevens gevraagd naar zijn standpunt over de stelling dat het risico eigen aan de werkomgeving is en bijgevolg ten laste van de werkgever, in dit geval de overheid, valt. Hij heeft toen beloofd na te gaan hoe het onderwijspersoneel beter over de door de arbeidsongevallenverzekering en de schoolpolis geboden bescherming zou kunnen worden geïnformeerd. Deze informatie zou het onderwijspersoneel in staat moeten stellen om het nut van een bijkomende verzekering beter af te wegen. Welke initiatieven heeft de minister op dit vlak reeds genomen?

Tot slot heeft de minister toen benadrukt dat het belangrijk is leerkrachten tijdens hun opleiding al voor te bereiden op wat het betekent in een klas te staan. Welke specifieke maatregelen zijn ondertussen binnen het kader van de lerarenopleiding genomen om leerkrachten beter op het toenemend fenomeen van geweld op school voor te bereiden?

De voorzitter: De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock: Mevrouw de voorzitter, ik zou de vragen van de vorige sprekers nog even willen aanvullen. Ik heb vernomen dat Ethias van 27.000 mensen 25 euro per jaar ontvangt. Indien leerkrachten hun directeur vragen of ze nu al dan niet een bijkomende verzekering moeten afsluiten, antwoorden een aantal directeurs dat dit misschien niet zo verkeerd is. Die directeurs zijn blijkbaar van mening dat de schoolverzekering hen initieel zal uitbetalen, maar zich nadien tegen hen kan keren indien ze een beroepsfout zouden hebben gemaakt. Ik vraag me af of de schoolverzekering niet alles moet dekken. Wat is het verschil tussen een gewone situatie en een situatie waarin een leerkracht een beroepsfout heeft gemaakt? Een beetje uitleg lijkt me hier gepast.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, vooraleer op de vragen van mevrouw Heeren en op de aanvullende vragen van mevrouw Martens in te gaan, zal ik de vragen van de heer Deckmyn beantwoorden.

Ik geef een niet-limitatieve opsomming van initiatieven die de voorbije jaren zijn genomen om het stijgende geweld op scholen tegen te gaan.

Het eerste initiatief is Time-out en HERGO op school. Aangezien we hier al besprekingen aan hebben gewijd, meen ik dat ik de inhoud hier niet moet herhalen.

Het JoJo-project is bedoeld om een antisociaal gedrag op school te voorkomen en is beter bekend onder de naam 'Scholen voor jongeren en jongeren voor scholen'. Dit project is bedoeld om de contacten tussen leraren en kansarme jongeren en hun gezinnen te verbeteren. Dit project is ondertussen met 200 JoJo's boven op de reeds aangestelde 150 JoJo's uitgebreid.

We hebben een aantal aanpassingen aan de lerarenopleiding voorgesteld. Die aanpassingen zijn bedoeld om toekomstige leraren te wapenen met meer vaardigheden om storend gedrag op school te voorkomen of aan te pakken.

De eindtermen besteden reeds aandacht aan het leren omgaan van leerlingen met geweld en aan het aanleren van sociale vaardigheden om geweld te voorkomen.

Het Vlaams ministerie van Onderwijs en Vorming heeft een aantal publicaties uitgebracht die leerkrachten en

directies kunnen helpen om geweld en aanverwante fenomenen aan te pakken. Ik denk hierbij onder meer aan de eerstelijnsdossiers in Klasse, aan het recent ontwikkelde scholendossier omtrent de film Ben X en aan het beleidsplan Limits.

De Vlaamse scholen organiseren zelf projecten omtrent peer mediation, vertrouwensleerlingen en conflictbemiddeling. Het gaat hier steeds om laagdrempelige hulpverleningsvormen voor en door leerlingen. Deze projecten zijn interessant en worden door ons moreel sterk ondersteund.

Zoals ik daarnet al heb gezegd, gaat het hier om een niet-limitatieve lijst. Daarnaast werken nog andere actoren aan het voorkomen of aanpakken van geweld op school. Een goed voorbeeld hiervan is de aanstelling van de aanspreekpunten voor geweld op school bij de lokale politiezones. In opvolging van de omzendbrief PLP 41 van 7 juli 2006 moet elke lokale politiezone een dergelijk aanspreekpunt aanstellen. Dit aanspreekpunt staat in voor de samenwerking van de school en de politie bij de aanpak van fenomenen als steaming, drugsgebruik en -verkoop, geweld en spijbelen. De minister van Binnenlandse Zaken heeft de lokale politie de uitdrukkelijke opdracht gegeven deze problematieken samen met de scholen aan te pakken.

Ik ben ervan overtuigd dat het hier om goede initiatieven gaat. We moeten deze initiatieven nog beter in kaart brengen en eventueel uitbreiden. Dit is ook gebleken uit een informeel gesprek dat ik naar aanleiding van het droevige voorval in Gent met de onderwijskoepels en een aantal experts inzake geweld op school heb gevoerd.

In opvolging van dit gesprek wil ik een aantal denkspooren onderzoeken om de preventie en de aanpak van geweld op school nog te verfijnen. Zo bieden de aanspreekpunten bij de lokale politie in mijn ogen veel mogelijkheden. Ik zou graag weten hoe de scholen en de politie de samenwerking evalueren. Hiervoor moet ik uiteraard een beroep doen op de federale minister van Binnenlandse Zaken.

Ik heb geen weet van enige daling van de politiebudgetten. Mijn administratie heeft contact opgenomen met twee diensten van de federale politie, met name de dienst CGL, die instaat voor de relaties tussen de federale en de lokale politie en met de Algemene Directie Veiligheids- en Preventiebeleid. Beide directies wisten niets over een dergelijk budget en bijgevolg al evenmin over eventuele wijzigingen in dit budget. Ik stel voor dat de heer Deckmyn zich hiervoor tot de minister van Binnenlandse Zaken wendt. Aangezien die aanspreekpunten zijn aangesteld, meen ik dat de politie op dit ogenblik wel in de aanpak van geweld op school investeert.

Mevrouw Heeren heeft een aantal vragen gesteld over de verzekering van leerkrachten tegen agressie. De

werkgever is verplicht zijn personeelsleden tegen geweld op het werk te beschermen. Dit staat te lezen in artikel 32 quater, paragraaf 1 van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van werknemers bij de uitvoering van hun werk. Uit dit artikel blijkt dat de werkgever duidelijke verplichtingen heeft.

Geweld tegen een lid van het onderwijspersoneel tijdens de uitvoering van zijn beroep valt onder de arbeidsongevallenreglementering. Voor het onderwijspersoneel geldt de wet van 3 juli 1967 betreffende de preventie van of de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector. De arbeidsongevallendossiers van het onderwijspersoneel worden door mijn administratie afgehandeld. Om een incident als arbeidsongeval te laten erkennen, moet er sprake van een fysisch of een psychisch letsel zijn. Wie de geweldpleger is, speelt hierbij geen rol. De enige verplichting van de werkgever bestaat erin zijn werknemers tegen arbeidsongevallen te verzekeren. Ik heb daarnet al de vrij ruime definitie van arbeidsongevallen gegeven.

Tot slot wil ik nog meedelen dat de schoolpolis van de scholen voor een voldoende dekking van de burgerlijke aansprakelijkheid zorgt. Op de website van Ethias staat trouwens dat de polis 'Academic' een aanvulling vormt op de waarborgen die door de inrichtende macht worden aangeboden.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. U hebt een niet-limitatieve lijst van de genomen initiatieven gegeven, die u begin vorig jaar, naar aanleiding van de vraag om uitleg van mevrouw Martens, overigens al eens gedeeltelijk hebt opgesomd. Ik onthoud dat u zult nadenken over eventuele uitbreidingen van de maatregelen.

Het opsommen van een lijstje is niet alles: u zou moeten kunnen inschatten of de genomen maatregelen ook effectief resultaten boeken. Dit is op zich een belangrijk gegeven.

U zegt dat u geen weet hebt van een daling van de politiebudgetten, ik heb iets anders vernomen. Maar ik zal alvast op uw suggestie ingaan en ik zal deze vraag ook bij de federale minister laten indienen.

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Ik heb dus goed begrepen dat die Academic verzekering van Ethias voor leraren om zich te verzekeren tegen geweld, volledig overbodig is. Dan heeft Ethias een goede stunt gedaan: 27.000 polissen maal 25 euro. Eigenlijk is dit bijna misleiding, we zullen dit dan ook aankarten bij Ethias.

Is het onderwijzend personeel ook gedekt tegen geweld thuis? Er is immers een voorval geweest waar een

schooldirecteur thuis gestalkt werd. Wij hebben in dit parlement ook een verzekering tegen terrorisme en agressie. Als we als parlementslid – en zelfs het personeel tot nu toe – thuis worden lastiggevallen en er is schade, dan zijn we daarvoor verzekerd. Heb ik u goed begrepen dat dit ook zo is voor leerkrachten? Indien het niet zo is, zou dat de enige meerwaarde van de Academic verzekering zijn.

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: Mijnheer de minister, ik heb u daarnet gevraagd of u al iets ondernomen hebt om de onderwijzers te informeren over wat er gedekt is door de arbeidsongevallenverzekering en wat door de schoolpolis wordt gedekt. Op basis van die gegevens moeten ze zelf inschatten of ze die bijkomende verzekering nemen. Dus, welke verzekering dekt wat?

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, ik verwijs gewoon naar wat ik gezegd heb, en ik stel voor dat men mijn antwoord leest. Mensen moeten die polissen lezen. Ik ga hier niet urbi et orbi uitspraken doen over wat in die verschillende polissen staat en op voorhand allerlei cases bedenken. Dat zou zeer onvoorzichtig zijn van mij. Ik heb een antwoord gegeven, en u kunt dat nog eens nalezen.

Mevrouw Veerle Heeren: Ik begrijp dat het geen gemakkelijke vraag is, maar dan zou ik er graag schriftelijk een antwoord op krijgen.

Minister Frank Vandenbroucke: Dat beloof ik u dus niet.

Mevrouw Veerle Heeren: In augustus heeft zich het geval voorgedaan van een schooldirecteur die thuis werd lastiggevallen door leerlingen die van school waren gestuurd.

Mijn vraag is heel duidelijk. Er was schade. Wordt die gedekt door de verzekering die wij vandaag hebben voor ons onderwijzend personeel? Ik moet er nu geen uitsluitsel over hebben, ik wil heel graag het schriftelijk antwoord afwachten.

Dit is vrij belangrijk. Anders zou ik durven concluderen dat de Academic verzekering een goede pr-stunt is van Ethias.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik beloof u niet dat ik u een sluitend antwoord kan geven, want we moeten kijken naar het geheel van de polissen. Ik wil wel kijken naar de informatie die ik heb, maar ik heb niet noodzakelijk alle informatie. Bovendien ben ik niet de rechter die een eventuele betwisting moet beslechten – ieder zijn rol dus.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Het is van belang om de polissen goed na te kijken, want school-

polissen kunnen zeer verschillend zijn. Er is wel nood aan een zekere verzekeringsdekking voor leerkrachten en directeurs buiten de school.

De heer Jef Tavernier: Die vraag moet dus maatschappij per maatschappij gesteld worden, eigenlijk moet de minister die vraag ook stellen aan de maatschappij.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Ik denk dat men een onderscheid moet maken tussen de verzekering die men als leerkracht heeft binnen het departement Onderwijs en de schoolpolis die de burgerlijke aansprakelijkheid dekt.

Mevrouw Veerle Heeren: Maar als er dan zoveel onduidelijkheid over is, dan kan ik het onderwijzend personeel wel gelijk geven wanneer ze zich allemaal verzekeren.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw Heeren, zou u daar nu even over willen nadenken vooraleer u daar allerlei statements over maakt? U zou het concrete geval moeten toetsen aan de daar geldende polissen. Daarin heeft de heer Tavernier echt gelijk. U trekt nu conclusies en u zegt dat Ethias dus maar moet rekruteren. Daarnet wou u dat ik gezegd had dat Ethias volstrekt van geen belang was. Even nadenken en geval per geval toetsen aan de geldende polissen. Het is een heel grote verantwoordelijkheid van hier de ene minuut te zeggen dat de Ethiaspolis voor niets dient en de andere minuut te zeggen dat de Ethiaspolis belangrijk is.

Ik neem de verantwoordelijkheid niet om zulke foute statements te doen.

Mevrouw Veerle Heeren: Ik vind het niet evident want een beginnende leerkracht staat daar niet bij stil, maar wordt er misschien na een aantal jaren wel mee geconfronteerd. Het is toch wel heel merkwaardig dat er op drie jaar tijd zoveel polissen afgesloten zijn. En in die polissen zitten heel wat zaken die eigenlijk gedekt worden door de schoolpolissen. U zegt nu dat men moet kijken naar de schoolpolis, want die kunnen allemaal verschillend zijn.

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: Ik heb nog altijd geen antwoord op mijn vraag. Ik citeer u uit een vorig antwoord: "We moeten ervoor zorgen dat de mensen goed geïnformeerd zijn. Ik zal nagaan hoe we het onderwijspersoneel beter kunnen informeren over de bescherming die ze met de arbeidsongevallenverzekering en de schoolpolis genieten en hoe ze het nut van een bijkomende verzekering kunnen afwegen."

Minister Frank Vandenbroucke: Mag ik even het antwoord geven op de vraag van de heer Martens?

(De minister geeft het antwoord op een vraag die eerder werd gesteld door de heer Luc Martens bij de vraag om

uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey over de problemen met het netoverschrijdende informaticaproject NICO in de CLB's.)

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jan Verfaillie tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het ingangsexamen geneeskunde

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, op 3 juli werd het eerste ingangsexamen geneeskunde van dit jaar georganiseerd. De tweede sessie volgde op 28 augustus. Op 10 juli, om 14 uur, werden de resultaten van de eerste zitting bekendgemaakt op het internet via een inlogfunctie. Na een halve dag werd de website met de resultaten afgesloten en werd een boodschap op de webpagina geplaatst die aangaf dat de resultaten pas opnieuw beschikbaar zouden zijn vanaf woensdagmorgen 11 juli.

In die paar uur tijd hadden de meeste geëxamineerden hun resultaten echter al geraadpleegd. Er ontstond die dinsdagvoormiddag heel wat verwarring, omdat de optelling van de resultaten van de verschillende deelproeven vaak niet overeenstemde met het totale behaalde resultaat. Er bestond niet meteen een mogelijkheid om dit probleem op te vangen. Op de website werd nergens melding gemaakt van een telefoonnummer of e-mailadres waar men terecht kon met vragen over deze grote onduidelijkheid.

Vanaf de ochtend van 11 juli kon iedereen zijn resultaten opnieuw inkijken op de website met inlogfunctie. Opnieuw bleek er geen overeenstemming te zijn tussen de optelling van de deelresultaten van de verschillende afgelegde proeven en het totale behaalde resultaat. Sommige deelresultaten waren ook gewijzigd ten opzichte van degene die de dag voordien kenbaar waren gemaakt. Er werd op de website enkel vermeld dat het totale behaalde resultaat het geldige en gedelibereerde resultaat was. Er werd geen uitleg verschaft over de verschillende weergave in vergelijking met de dag voordien. Er werd ook nu geen telefoonnummer of e-mailadres opgegeven voor eventuele vragen over de resultaten. Bovendien was de administratie Onderwijs van de Vlaamse overheid die dag niet bereikbaar wegens de Vlaamse feestdag.

Mijnheer de minister, resultaten van examens die door de Vlaamse overheid georganiseerd worden, dienen

uitermate nauwkeurig weergegeven te worden. Publicatie van verkeerde examenresultaten ondermijnt het vertrouwen in de overheid aanzienlijk.

Hoe wordt de verwerking van examenresultaten van het toelatingsexamen arts en tandarts georganiseerd? Hoe zullen de vermelde problemen in de toekomst worden vermeden?

Kan er, naast de examencommissie, die slechts beperkt uitleg kan geven, een meldpunt georganiseerd worden waar mensen met vragen of klachten over hun examenresultaten terecht kunnen? Waarom werd er geen bijkomende uitleg gegeven op de website en ook niet op het schriftelijke formulier met het examenresultaat dat nadien werd opgestuurd naar de geëxamineerden?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer Verfaillie, het klopt dat er zich een probleem heeft voorgedaan bij de bekendmaking van de resultaten van de eerste sessie van het toelatingsexamen. U hebt daar in uw inleiding een vrij accuraat relaas van gegeven. Staat u mij toe om dat eerst op een aantal punten aan te vullen vooraleer ik inga op uw concrete vragen.

Onmiddellijk na de bekendmaking van de resultaten op 10 juli bleek uit talrijke telefonische reacties en mails van deelnemers aan het examen dat er waarschijnlijk iets fout was gelopen.

Tussen haakjes wil ik opmerken dat er wel degelijk een mogelijkheid was om telefonisch of per mail contact te nemen. Het mailadres van de secretaris van de examencommissie wordt aan alle kandidaten meegedeeld. Resultaten worden echter niet telefonisch doorgegeven of besproken, enerzijds omdat dit praktisch haast onmogelijk is en anderzijds om de absolute zekerheid te kunnen behouden dat dergelijke informatie alleen met de kandidaat zelf wordt gedeeld.

De voorzitter van de examencommissie heeft toen de website met de resultaten laten afsluiten. Daarover is zowel op de website als via het agentschap Belga gecommuniceerd. De examencommissie heeft vervolgens de examenresultaten opnieuw onderzocht. Er bleek een fout te zitten in de conversietabel van een van de resultatenreeksen voor het onderdeel wiskunde binnen het examengedeelte 'kennis en inzicht in de wetenschappen'. Eens die fout gedetecteerd was, kon die relatief snel worden hersteld. Dezelfde avond nog, en dus niet pas de dag erna, was de website met de correcte resultaten opnieuw geopend.

De heer Jan Verfaillie: Ik heb dat voortdurend opgevolgd, en volgens mijn informatie is de website pas de dag nadien opnieuw geopend. Ofwel werkte mijn computer niet, ofwel klopt uw informatie niet.

Minister Frank Vandenbroucke: Wij hebben dat ook voortdurend opgevolgd. Wij waren op dat moment zeer ongerust, dat kunt u zich wel inbeelden. Mijn medewerkers zeggen mij dat de website nog diezelfde avond, mét de correcte resultaten, opnieuw consulteerbaar was.

's Nachts heeft de examencommissie aan alle kandidaten, dus ook aan de kandidaten van wie de resultaten wél meteen correct weergegeven waren, per individuele mail hun bevestigde uitslag toegestuurd. Dat verklaart dus waarom sommige kandidaten in de mail of bij een tweede inlogbeurt op de website andere deelresultaten kregen dan bij de eerste inlogbeurt.

Dat de loutere optelling van de deelresultaten niet overeenkwam en -komt met het totale behaalde resultaat, is evenwel geen vergissing. De eindscore wordt namelijk pas verkregen na deliberatie van de resultaten, zoals de site en de mail ook letterlijk vermeldde. De deliberatie houdt in dat de resultaten van alle kandidaten onderworpen worden aan objectieve itemanalyses, waaruit onder andere de validiteit van elk van de vragen moet blijken en waarmee de moeilijkheidsgraad van het examen over de jaren heen stabiel gehouden kan worden. Zo kunnen de deelnemers erop rekenen dat zij, onafhankelijk van de sessie waaraan zij deelnemen, steeds gelijk behandeld worden. Een dergelijke deliberatie wordt trouwens al van bij het begin van het toelatingsexamen toegepast.

Door de fout die gebeurd is bij de bekendmaking van de resultaten, is het evident dat er bij de kandidaten twijfel ontstaat, ook al was het een eenmalig incident op een totaal van 22 examenzittijden, waarop inmiddels meer dan 24.000 examens werden afgenomen. Het klopt dat dergelijke fouten absoluut vermeden moeten worden. De verantwoordelijke voor die fout heeft trouwens zijn ontslag aangeboden. Ik heb dat ontslag aanvaard, zij het niet onmiddellijk, omdat ik vond dat de volgende zitting nog ordentelijk georganiseerd moest worden.

De verwerking van de resultaten van het examen dat op het Tentoonstellingspark van de Heizel plaatsvindt, verloopt sedert jaren als volgt. De werkboeken en antwoordbladen worden door leden van de administratie naar het ministerie vervoerd. De antwoordbladen worden daar 's anderendaags met de nodige checks en dubbelchecks door leden van de examencommissie opto-elektronisch verwerkt. De daaropvolgende dag worden op elk onderdeel itemanalyses uitgevoerd. Die worden naar de verantwoordelijke experten voor elk onderdeel gestuurd voor nazicht en goedkeuring. Vanaf augustus kregen alle leden van de examencommissie alle analyses voor nazicht – dat was een eerste praktische maatregel die we getroffen hebben. Drie dagen na het examen wordt gedelibereerd en worden deliberatie-

regels binnen de grenzen van het decreet en van het examenreglement uitgevoerd. Tijdens het weekend worden nogmaals controles uitgevoerd en worden de resultaten aan namen gelinkt om ze te kunnen meedelen. Een week na het examen worden de resultaten meegedeeld.

Door het inbouwen van bijkomende controlemechanismen zou het probleem van juli zich niet meer mogen voordoen. De augustussessie is trouwens probleemloos verlopen. Ik zal dit uiteraard nauwgezet blijven opvolgen, hoewel ik nooit op voorhand mag beloven dat een probleem zich niet zal voordoen.

U vraagt of er een meldpunt georganiseerd kan worden. Ik heb u in de inleiding gezegd dat er wel degelijk een mogelijkheid is om contact op te nemen. Alle deelnemers aan het examen krijgen het mailadres van de secretaris van de examencommissie.

Daarnaast is er uiteraard het inzagerecht. Dat is geregeld in het examenreglement en het besluit van de Vlaamse Regering. De procedure hiervoor staat op de website uitgebreid beschreven. Veel kandidaten maken trouwens gebruik van dat inzagerecht. Ze mogen hierbij door één persoon vergezeld worden. Tijdens de inzage krijgen ze de vragen en hun eigen antwoordbladen in handen om alles te kunnen nakijken. Bij onjuistheden of twijfels wordt dat genoteerd en krijgen de kandidaten een schriftelijk antwoord van de voorzitter van de examencommissie.

U vroeg waarom er geen bijkomende uitleg gegeven werd op de website en ook niet op het schriftelijke formulier met het examenresultaat dat nadien werd opgestuurd naar de geëxamineerden. De examencommissie heeft er in juli alles aan gedaan om zo snel mogelijk correcte resultaten te kunnen meegeven aan alle kandidaten. Misschien had zij nog uitgebreider kunnen communiceren over wat er precies fout was gegaan bij de eerste bekendmaking van de resultaten. De examencommissie erkent alleszins het belang van een transparante werking. Zo worden sinds de augustussessie niet alleen de reëel behaalde punten op elk onderdeel en de resultaten op de twee examengedeelten na deliberatie meegedeeld, maar krijgt elke kandidaat ook een gedetailleerd overzicht van juiste, foute en opengelaten antwoorden op elk onderdeel van het examen.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik onthoud vooral dat er een driedubbele controle gebeurt naar aanleiding van wat er begin juli is gebeurd. Ik wil niet nogmaals beginnen discussiëren over het tijdstip. Ik herhaal enkel dat de juiste resultaten op dinsdagavond laat niet geraadpleegd konden worden, zij waren pas op woensdagmorgen online. Het was natuurlijk een bijzonder tijdstip: 11 juli is een feestdag, en men kon dus nergens terecht voor bijkomende informatie.

Het ingangsexamen is voor jongeren van 18 of 19 jaar het belangrijkste examen. Het resultaat ervan bepaalt immers of ze al dan niet mogen starten aan die opleiding. De ontgoocheling is groot als ze eerst geslaagd, maar later gebuisd blijken te zijn. Of omgekeerd zijn ze eerst ontgoocheld omdat ze gebuisd, maar blijken ze uiteindelijk toch geslaagd te zijn. Ik kan daar persoonlijk over meespreken.

Mijnheer de minister, ik ben blij dat u de juiste conclusies hebt getrokken, dat u concrete maatregelen neemt en dat u het systeem in de toekomst performanter probeert te maken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Annick De Ridder tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het opvolgen van het eventuele onderricht van het creationisme in het onderwijs

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Mevrouw Annick De Ridder: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik stel mijn vraag naar aanleiding van een discussie die een aantal maanden geleden is gevoerd in de plenaire vergadering over 'The Atlas of Creation', een boek van Adnan Otkar. Hij zegt dat het darwinisme verwerpelijk is en dat alles te verklaren valt door het creationisme. Verder staat in het boek dat de evolutieleer de oorzaak is van de aanslagen van 11 september 2001 en van de Holocaust.

Mijnheer de minister, u hebt toen gezegd dat u een brief zou sturen naar de erkende instantie voor de katholieke godsdienst in het katholiek onderwijs waarin u zou vragen wat er met dit boek zou gebeuren. Dat gebeurde naar aanleiding van verklaringen van een instituut in Turnhout. Dat vond het boek heel interessant en wilde dan ook onderzoeken wat ermee kan gebeuren in het kader van de leerplannen.

U hebt woord gehouden, en intussen heb ik het antwoord ontvangen. Daarin zegt u dat u inderdaad contact hebt gehad met de erkende instantie en dat die zwart op wit heeft bevestigd dat ze het creationisme zoals het wordt beschreven in The Atlas of Creation niet onderschrijft. U antwoordt verder dat de erkende instantie zegt dat het boek geen leermiddel kan zijn dat toelaat de doelstellingen van de leerplannen te realiseren. Dat verheugt me, omdat ik andere signalen had ontvangen tijdens de discussie daarover in de plenaire vergadering.

Mijnheer de minister, u hebt altijd bevestigd dat er binnen de leerplannen maar één leer aan de orde kan

komen. Uiteraard laat ik in het midden wat in de lessen godsdienst wordt besproken, maar binnen de leerplannen geldt de evolutieleer.

Mijnheer de minister, hebt u al duidelijkheid over wanneer het kwaliteitsdebat dat u hebt gepland voor het najaar, zal plaatsvinden? Of heeft het al plaatsgevonden? Zo ja, wat was dan het resultaat? Zal het resulteren in het opnemen van de evolutieleer, niet alleen in de eindtermen van het aso, maar ook in de eindtermen van het bso en tso?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw De Ridder, gelieve mij te verontschuldigen dat u enkele weken op een antwoord hebt moeten wachten. Het was even bij mij blijven liggen.

De erkende instantie rooms-katholieke godsdienst is heel duidelijk in haar brief en sluit elke dubbelzinnigheid uit. Zij heeft dit standpunt gecommuniceerd naar het VSKO (Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs), dat op zijn beurt de scholen moet inlichten.

Het debat over de peiling van de eindtermen biologie van de A-stroom van de eerste graad secundair onderwijs vindt plaats op 24 oktober 2007. De resultaten ervan zullen in een rapport worden gebundeld. Op basis daarvan zullen wij nagaan in welke mate de eindtermen biologie moeten worden geactualiseerd.

De evolutieleer is zeer herkenbaar aanwezig in de eindtermen van de derde graad aso. De leerlingen kunnen aanwijzingen voor biologische evolutie formuleren, uitleggen hoe volgens hedendaagse opvattingen over evolutie nieuwe soorten ontstaan, en de biologische evolutie van de mens toelichten.

Voor de andere onderwijsvormen zijn er echter geen eindtermen over evolutie geformuleerd. De eindtermen natuurwetenschappen voor de tweede graad kso en tso zijn zeer algemeen geformuleerd. Voor de derde graad kso en tso zijn er geen eindtermen natuurwetenschappen meer. Voor het bso zijn er noch in de tweede, noch in de derde graad eindtermen natuurwetenschappen.

Ik ben een beetje voorzichtig in dit stadium omdat we hier momenteel nog aan werken. Onder andere op basis van het rapport waar ik het net over had, zal een ontwikkelcommissie moeten nagaan in welke mate de eindtermen natuurwetenschappen, die momenteel in de eerste graad enkel eindtermen biologie bevatten, moeten worden geactualiseerd. Ik sluit daarbij niet uit dat ook bepaalde eindtermen over evolutieleer moeten worden aangeboden in bso en tso, indien het debat en de consultaties daarvoor een voldoende groot draagvlak bieden.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Mevrouw Annick De Ridder: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw helder antwoord. Ik denk dat hiermee een debat kan worden afgesloten waarover sommigen in het verleden verwarring hebben proberen zaaien. We zitten op dezelfde lijn over de richting voor de toekomst.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Stern Demeulenaere tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de problemen bij de toekenning door OCMW's van een leefloon aan studenten in het kader van het flexibiliseringsdecreet

De voorzitter: Mevrouw Demeulenaere heeft het woord.

Mevrouw Stern Demeulenaere: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, naar aanleiding van het Flexibiliseringsdecreet zijn er nogal wat problemen gerezen bij verschillende OCMW's in Vlaanderen. Uit de nieuwe cijfers van de VVSG blijkt dat het aantal studerende leefloners nog altijd het plafond niet heeft bereikt. In 2006 kregen niet minder dan 1628 Vlaamse studenten een leefloon, tegenover 1395 in 2005. Dat zou tegenover 2002 een verdubbeling betekenen.

Door het Flexibiliseringsdecreet wordt er nu niet meer geteld in studiejaar, maar wel met credits, waardoor het onduidelijk geworden is wat nu exact moet begrepen worden onder 'voltijds', want alleen mensen die voltijds studeren komen in aanmerking voor een uitkering. Aangezien leeflonen federaal geregeld worden en Onderwijs een Vlaamse materie is, geraakt deze problematiek maar niet uitgeklaard, waardoor de OCMW's nu, niettegenstaande die situatie niet langer houdbaar is, zelf beslissen wie al dan niet recht heeft op een uitkering. Daarbij leeft de vrees dat de OCMW's uiteindelijk zelf zullen mogen instaan voor de fondsen, mocht er uiteindelijk een regeling komen met de daarbijhorende controle. Daardoor wordt er nu heel streng toegezien op de toekenning van het leefloon. Daarbij wordt voorgesteld om in de regeling een controle in te bouwen op de studievoortgang. Dit zou in feite simpel geregeld kunnen worden via een omzendbrief die de zaak zou rechtzetten. Echter, voorlopig blijft deze uit.

De invoering van het Flexibiliseringsdecreet werd nu reeds geruime tijd terug aangekondigd, mijnheer de minister. Hebt u geanticipeerd op dit in feite voorspelbaar fenomeen?

Hebt u toen stappen ondernomen om samen met uw federale collega van Maatschappelijke Integratie aan deze problematiek te verhelpen? Zo ja, hoe zou dit aangepakt worden? Zo neen, waarom niet?

Aangezien de problematiek brandend actueel is en toch een barrière kan vormen voor de tweede democratiseringsgolf, acht u het dan niet opportuun om deze zaak bij voorrang aan te kaarten bij uw federale collega?

Welke stappen werden ondernomen om bijvoorbeeld via een omzendbrief duidelijkheid in deze problematiek te scheppen?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw Demeulenaere, mijn antwoord zal een beetje tegen mijn zin de indruk wekken dat ik mij er gemakkelijk van af wil maken en dat is absoluut niet het geval, maar ik moet u zeggen dat u de vraag aan de verkeerde minister stelt. Het is namelijk niet mijn bevoegdheid om regelingen met betrekking tot het leefloon uit te vaardigen of aan te passen. Het is ook niet aan mij om daarover omzendingbrieven aan de OCMW's te sturen.

Het probleem met betrekking tot de invulling van het begrip 'voltijds' lijkt mij, zelfs na de invoering van het Flexibiliseringsdecreet, trouwens niet eens zo onoverkomelijk. Op verschillende plaatsen in het decreet wordt een grens gelegd tussen 53 en 54 opgenomen studiepunten per academiejaar. Ook het nieuwe decreet op de studiefinanciering spreekt over een voltijds studietraject als de student tussen de 54 en de 66 studiepunten per jaar opneemt. De overgang van 53 punten naar 54 punten wordt courant beschouwd als de overgang naar een voltijds engagement in een hogeschool of aan een universiteit.

Maar nogmaals: het is uiteindelijk niet aan mij om beslissingen te nemen over de concrete toepassing van de federale regeling met betrekking tot het leefloon. De federale overheid zou perfect kunnen beslissen om, louter bij wijze van voorbeeld en niet bij wijze van goed voorbeeld, al vanaf 44 studiepunten van een voltijds traject te spreken – wat u en ik daar ook over mogen denken.

Ik ben wel bereid om daarover met de toekomstige bevoegde federale collega te spreken om na te gaan op welke manier de regelgeving met betrekking tot het leefloon best ingevuld wordt, net zoals dat in het verleden rond bepaalde zaken, zoals de kinderbijslag, ook al gebeurd is. Ik deel natuurlijk wel uw zorg dat dit zowel voor de betrokken studenten als voor de OCMW's best zo duidelijk mogelijk geregeld wordt. Ik zal onze administratie hierover alvast een dossier laten samenstellen.

De voorzitter: Mevrouw Demeulenaere heeft het woord.

Mevrouw Stern Demeulenaere: Mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord en ik onthoud vooral dat verdere stappen zullen worden gezet.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Stern Demeulenaere tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over meer taallessen in het technisch en beroepsonderwijs

De voorzitter: Mevrouw Demeulenaere heeft het woord.

Mevrouw Stern Demeulenaere: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, naar aanleiding van de talenttweedaagse met onderwijsspecialisten in Gent werd aangekondigd dat alle leerlingen in het beroepsonderwijs vanaf 2009 één vreemde taal zullen moeten aanleren.

In het beroepssecundair onderwijs krijgen veel leerlingen geen enkele vreemde taal meer, dus ook geen Frans, terwijl de leerlingen van het technisch secundair onderwijs uitsluitend Frans wordt onderwezen. Daarom zou vanaf 2009 één vreemde taal decretaal verplicht worden, ook in het beroepsonderwijs, waarbij de keuze zou worden gelaten tussen het Frans en het Engels, en zou een tweede taal opgelegd worden in het technisch secundair onderwijs waardoor zowel het Frans als het Engels verplicht zou worden.

Wij kunnen dit initiatief natuurlijk alleen maar toejuichen, maar we hebben toch wel enkele bedenkingen. U stelt dat het niet de bedoeling zou zijn om de leerlingen op te zadelen met puur theoretische lessen, maar om er vooral voor te zorgen dat ze zich beter kunnen behelpen en zo hun kansen op de arbeidsmarkt kunnen verbeteren.

Mijnheer de minister, wat wordt exact begrepen onder de noemer 'behelpen'? Dit begrip is zo ruim interpreteerbaar dat we graag een meer specifieke benadering van deze term kregen. Mogen wij afleiden dat de leerlingen een beroepsspecifieke woordenschat zullen aanleren over hun eigen domein of richting, een woordenschat die hen daadwerkelijk verder zal helpen op professioneel gebied?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, mevrouw Demeulenaere, ik denk dat de hele commissie het eens is over het belangrijke brede perspectief waarin deze vraag geplaatst moet worden. We kennen het belang van het vreemdetalenonderwijs en van de kennis van vreemde talen. Er bestaat een duidelijk Europese aanbeveling die stelt dat elke jongere in Europa twee moderne vreemde talen moet leren.

De waarheid is dat we deze Europese aanbeveling vandaag slechts gedeeltelijk volgen in Vlaanderen. Heel wat kso- en tso-leerlingen leren vandaag al twee vreemde talen, maar niet allemaal. We willen in deze onderwijs-

vormen overal twee vreemde talen decretaal opleggen. Dat wil zeggen dat zowel Frans als Engels opgenomen worden in de lijst van vakken van de basisvorming voor tso en kso. Sommige bso-leerlingen leren vandaag meer dan een vreemde taal, maar anderen leren er geen enkele. In de basisvorming van het bso willen we één vreemde taal decretaal verplicht maken. Daarmee zetten we een stap in de richting van wat Europa vraagt. De talentweedaagse waarvan u melding maakte, wijdde belangrijke discussies aan dit onderwerp, gaf mooie voorbeelden van goede praktijken en bracht getuigenissen.

Op het eerste zicht lijkt dit voor mensen van buiten het onderwijs misschien een eenvoudige maatregel, het opnemen van twee vreemde talen in de basisvorming van het tso en kso en één vreemde taal in het bso. Nochtans is het een forse stap vooruit. Bij de ontwikkeling van de eindtermen voor deze taalvakken zullen we erg omzichtig en doelgericht moeten werken, zodat deze vreemde talen een bijdrage leveren aan de persoonlijke ontwikkeling van de leerlingen als wereldburger en aan de verhoging van hun slaagkansen in de arbeidsweld. Het is immers niet onze bedoeling de lat voor de TV- en PV-vakken uit het studierichtingsgedeelte lager te leggen. Dezelfde innovatieve opdracht geldt ook voor de leerplanmakers en lerenteams.

Er moet een onderscheid worden gemaakt tussen het tso/kso en het bso. Voor het tso/kso moet het talenpakket voldoende uitdagend zijn om hoger onderwijs en een functioneel gebruik van de talen toe te laten. De eindtermen zullen daarom veeleer aanleunen bij die van het aso, al zal de component voorbereiding op mogelijke linguïstische studies bij het tso/kso niet gelden. Voor het bso moet een onderscheid gemaakt worden tussen de tweede en de derde graad. Onder leiding van de Entiteit Curriculum zijn momenteel ontwikkelcommissies de eindtermen vreemde talen in dit perspectief aan het herzien.

De eindtermen vreemde talen worden voor de tweede en derde graad aso, tso en kso niet enkel geoperationaliseerd, maar ook gekoppeld aan het Europees Referentiekader voor de talen.

Voor het bso gebeurt een gelijkaardige oefening. Die vormt natuurlijk een ernstige uitdaging. Stellen dat deze onderwijsvorm nu plots geconfronteerd wordt met leerinhouden waarmee ze tot heden geen ervaring heeft, is de realiteit geweld aandoen. Er zijn momenteel heel wat studiegebieden in het bso die in hun curriculum reeds moderne vreemde talen hebben, maar weliswaar niet in de basisvorming.

Het is evenzeer al te eenvoudig om te stellen dat deze leerlingen geen moderne vreemde talen aankunnen of zich hooguit een zelfredzaamheidspakket eigen zouden kunnen maken. Heel wat bso-leerlingen hebben elders – en in heel wat gevallen zeer functioneel – moderne vreemdetalencompetenties verworven, bijvoorbeeld

thuis, in jongeren-netwerken of in hun voorgaande opleiding. Denken we maar aan de interesse van sommige groepen van jongeren voor de teksten van de liedjes waar ze naar luisteren. Vele bso-leerlingen zijn als vanzelf gemotiveerd om Engels te leren. Vandaar dat we de scholen ook de keuze geven om ook voor Engels te kiezen, waar ik voor het overige blijf zeggen dat in Vlaanderen het Frans eigenlijk de eerste vreemde taal is die we onder de knie moeten krijgen.

In het kader van het talenbeleid mogen we er voor het bso dus niet van uitgaan dat we van nul moeten vertrekken. Het zal er vooral op aankomen de verworven talenvaardigheden op te sporen en zo nodig aan te vullen of functioneler te maken. Het huidige minimale aantal uren basisvorming in het bso zou hierbij wel eens het belangrijkste knelpunt kunnen worden. Zoals daarnet aangegeven, proberen we een en ander te verzoenen met de vakken van het studierichtingsgedeelte. Mogelijk kunnen de doelstellingen voor het vreemdetalenvak zelfs dienstig zijn voor het studierichtingsgedeelte. Ik kijk daarom met belangstelling uit naar de wijze waarop eindtermontwikkelaars en leerplanmakers daarmee omgaan.

Met betrekking tot de tweede graad bso wordt bij het herschrijven en schrijven van de eindtermen de lat gelegd op het niveau A1 van het Europees Referentiekader. Het is hier dat de termen ‘behelpen’ en ‘zelfredzaamheid’ kunnen worden gesitueerd. Voor de derde graad van het bso, waarin leerlingen op meer ervaring kunnen terugvallen, buigen de ontwikkelcommissies en de stuurgroep vreemde talen zich momenteel over de niveaubepaling en de daaruit voortvloeiende ontwikkeling van de eindtermen.

De voorzitter: Mevrouw Demeulenaere heeft het woord.

Mevrouw Stern Demeulenaere: Het was zeker niet mijn bedoeling te beweren dat mensen in het bso geen enkele kennis hebben van het Engels. Ik vraag me enkel af of de talenkennis die ze uit liedjes halen, zal volstaan op de arbeidsmarkt. Ik bedoel veeleer dat iemand die een meer technische richting in het beroepsonderwijs heeft gekozen, termen als ‘power supply board’ of ‘motherboard’ zou moeten kennen. Daarmee kunnen ze in een firma terecht. Als ze een proef moeten afleggen om in dienst te kunnen worden genomen, en ze worden voor het eerst geconfronteerd met die termen, dan blijkt het voor die mensen moeilijk om dat te kunnen onthouden en te slagen in die proef. Het is dus belangrijk dat ook op het laagste niveau werk wordt gemaakt van de kennis van die termen. Die mensen moeten er in contact mee worden gebracht, zodat het niet iets onbekends blijft voor hen.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik ben het volledig eens met wat u zegt. Ik vind het ook een zeer goed voorbeeld. Ik heb helemaal niet willen suggereren dat

mensen dat leren aan de hand van Engelse of Amerikaanse liedjesteksten. Ik heb alleen willen zeggen dat er, gelukkig, aanknopingspunten zijn. Het voorbeeld dat u geeft, is echter absoluut pertinent. Dit soort voorbeelden moeten we gebruiken om het onderwijs te overtuigen van het belang van die talenkennis, maar ook van de mogelijkheid om dat te integreren in zaakvakken in het studierichtingsgedeelte.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Hans Schoofs tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het gebruik van het diplomasupplement

De voorzitter: De heer Schoofs heeft het woord.

De heer Hans Schoofs: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, in de zomervakantie, tijdens het reces, is er nogal wat te doen geweest over een uitspraak van mevrouw Mieke Van Hecke over de waakzaamheid wat de lerarenopleiding betreft. Er bestaat bezorgdheid over de instroom en uitstroom van leerkrachten. Haar stelling was dat er meer aandacht zou moeten gaan naar aso'ers. Zij moeten warm worden gemaakt voor de lerarenopleiding. Een te grote uitstroom van leerkrachten met een vooropleiding tso en bso zou de kwaliteit van het onderwijskorps in Vlaanderen in het gedrang kunnen brengen. Ik deel niet meteen haar mening wat het streven naar die ideale mengeling betreft. Een van de basiselementen van de huidige structuur van het secundair onderwijs is dat opleidingen aso, kso, tso en bso telkens verschillen qua inhoud en doel. We mogen niet veralgemenen bij de beoordeling van leerkrachten op basis van hun vooropleiding. Ik vind dat er te weinig onderzoek is gedaan om een analyse ter zake te kunnen formuleren. Het is ook gevaarlijk de veralgemening te maken dat bepaalde afstuderenden minder goed zijn in abstract, analytisch of creatief denken.

We horen echter wel eens opmerkingen in de sector dat leerkrachten, bijvoorbeeld, hun spelling niet meer zouden beheersen. Dat blijkt soms ook uit sollicitatiebrieven. Leerkrachten lager onderwijs zouden niet voldoende thuis zijn in Frans of metend rekenen. Dat zijn wellicht fragmentarische opmerkingen, die misschien ook wel van alle tijden zijn. Ik wil die zeker niet veralgemenen. Ik deel echter wel de bezorgdheid van mevrouw Van Hecke als het gaat over de waakzaamheid met betrekking tot de kwaliteit van de lerarenopleiding, en dus ook van de kwaliteit van de uitstroom aan Vlaamse leerkrachten.

In dit kader is het belangrijk dat de verantwoordelijken in de lerarenopleiding in hogescholen, universiteiten en

het volwassenenonderwijs erop toezien dat afstuderende leerkrachten effectief over alle elementaire kennis beschikken en alle elementaire vaardigheden in huis hebben om hun taak naar behoren te kunnen uitvoeren.

Sinds kort wordt in de lerarenopleiding naast het diploma ook een diplomasupplement afgeleverd. Dit supplement geeft meer informatie over de kwaliteiten van de betrokken leerkracht. Zo wordt per onderdeel aangegeven of een credit behaald werd door de student. Een credit wordt niet behaald indien geen score van 10 op 20 wordt gehaald. Directies vragen steeds meer aan sollicitanten naar het diplomasupplement. Blijkbaar studeren er leerkrachten af zonder alle credits behaald te hebben. Als dit systeem algemeen ingang vindt, lijkt mij dat alarmerend.

Op die manier treffen we leerkrachten met twee snelheden aan op de arbeidsmarkt: zij die alle competenties bezitten en zij die niet alle competenties bezitten. We moeten erover waken dat leerkrachten met een diploma in alle omstandigheden voor vol worden aanzien op de arbeidsmarkt. Worden in de toekomst misschien leerkrachten geweigerd omwille van het niet behalen van bepaalde credits?

Vooraf in kleine scholen moeten leerkrachten overal inzetbaar zijn. Ik hoor docenten uit de lerarenopleiding nu al zeggen dat bepaalde leerkrachten meer of minder geschikt zijn om in de derde graad les te geven. Ik vind dat onder alle omstandigheden in kleine scholen leerkrachten vlot en flexibel inzetbaar moeten zijn. Er zijn voorbeelden genoeg waarbij het noodwendig is om leerkrachten plots in te zetten als gevolg van dalende leerlingenaantallen, het moeilijk invullen van lesroosters door deeltijds tewerkgestelden enzovoort.

Mijnheer de minister, misschien moet het systeem van het diplomasupplement in de lerarenopleiding worden geëvalueerd, onder meer naar aard, gebruik en wettelijke draagkracht. Wat is uw mening? Is het nodig om dit in een ministeriële omzendbrief extra toe te lichten aan schooldirecties? Wilt u onderzoeken of de credits voor de lerarenopleiding, rekening houdende met de basiscompetenties, onder te verdelen zijn in essentiële basiscompetenties, minimumeisen en facultatieve eisen? Dit alles om de inzetbaarheid in alle leerjaren van het lager onderwijs te garanderen en om te voorkomen dat er leerkrachten met twee snelheden op de arbeidsmarkt komen. Is er een evolutie vastgesteld in het profiel van de studenten die kiezen voor de lerarenopleiding en is er een evolutie in de studieresultaten van deze studenten? Is het niet noodzakelijk om daar onderzoek naar te doen? Kunt u een overzicht bezorgen van de concrete maatregelen die u neemt gericht op studie- en beroepskeuze, onder meer in het kader van de Competentieagenda 2010, om jongeren toe te leiden naar het beroep van leraar?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, dames en heren, het diplomasupplement is geen document dat enkel voor de lerarenopleiding is ingevoerd, maar geldt voor alle opleidingen in het hoger onderwijs. Het vindt zijn ontstaan in de vaststelling dat, zeker in een internationale context, het diploma op zich veelal onvoldoende informatie verschaft over de precieze inhoud van de studies en de competenties die de diplomahouder daarbij verworven heeft.

Vandaar dus een diplomasupplement. Dat beschrijft de graad, het niveau, de context, de inhoud en de status van de afgewerkte opleiding. Het geeft ook een overzicht van alle gevolgde opleidingsonderdelen met de individuele examencijfers en van de opleidingsonderdelen waarvoor de student een vrijstelling had. De inhoud van het diplomasupplement is bij besluit bepaald en gebaseerd op een model dat door de Europese Commissie, de Raad van Europa en UNESCO is ontwikkeld.

In het kader van het Bolognaproces zou zo een diplomasupplement in de hele Europese Hoger Onderwijs Ruimte moeten worden ingevoerd. Bij ons is dat dus al zo, en in het structuurdecreet van 2003 is ook decretaal vastgelegd dat bij een diploma ook een diplomasupplement hoort.

Uw tweede vraag heeft me toch wel wat verrast. Laat me eerst het algemene kader schetsen. In het Flexibiliseringsdecreet is bepaald dat een student een graad of een diploma verwerft als hij of zij voor het geheel van de opleiding geslaagd wordt verklaard door de examencommissie. Een student wordt geslaagd verklaard als hij of zij voor elk opleidingsonderdeel een creditbewijs heeft behaald, óf als de examencommissie na deliberatie van oordeel is dat de doelstellingen van het opleidingsprogramma globaal verwezenlijkt zijn.

Een student kan dus een diploma verwerven zonder voor alle opleidingsonderdelen een creditbewijs behaald te hebben, maar moet dan wel de doelstellingen van het opleidingsprogramma bereikt hebben.

Laten we dat nu toepassen op de lerarenopleiding. De doelstellingen van de lerarenopleiding lager onderwijs, die onderwijsbevoegdheid geeft in alle leerjaren van het lager onderwijs, liggen vervat in de basiscompetenties. Binnenkort liggen hier trouwens nieuwe basiscompetenties ter bekrachtiging voor.

Deze basiscompetenties zijn de minimale voorwaarden om een goede leraar te zijn. Daar wil ik echt niet van afwijken. Wie niet aan de basiscompetenties beantwoordt, kan het diploma niet behalen. Dat moeten de opleiders garanderen. De discussie over de credits wordt wat opzij gezet als we zeggen dat iemand de basiscompetenties moet hebben, competenties die maken of iemand geschikt is om een loopbaan te starten als leerkracht in het lager onderwijs, inzetbaar in alle graden van dat lager onderwijs.

Meer en meer studenten met een diploma van tso of bso gaan naar het hoger onderwijs. Dat manifesteert zich ook in de instroom van de lerarenopleiding. Het aantal studenten met een bso-diploma stijgt in zowel de opleiding kleuter-, lager als secundair onderwijs. In de opleiding lager onderwijs is het aantal studenten met een tso-diploma eerst gestegen, maar de laatste jaren weer gedaald. In de opleiding secundair onderwijs stijgt de instroom van tso'ers wel nog steeds, tot bijna het dubbele ten opzichte van tien jaar geleden. Ik zal de cijfers daarover overmaken aan de voorzitter van de commissie, zodat ze overgemaakt kunnen worden aan de commissieleden.

De sterke toename van studenten situeert zich wel vooral in de laatste academiejaren. Deze studenten zijn nog niet afgestudeerd, zodat het moeilijk is om nu al verbanden te leggen tussen instroom en gediplomeerde uitstroom. Ook hierover vindt u de cijfers in het document dat ik zal bezorgen aan de voorzitter.

Het profiel van de student in de lerarenopleiding mag dan wel wijzigen, maar dat wil niet zeggen dat het profiel van leraar wijzigt of mag wijzigen. Zoals gezegd, moet iedere student, ongeacht zijn vooropleiding, voldoen aan de basiscompetenties om het diploma van leraar te behalen en het beroep te kunnen uitoefenen. Een onderzoek naar de relatie tussen de vooropleiding en het functioneren in het basisonderwijs lijkt mij in dat opzicht dan ook contradictorisch.

Over de instroom in een opleiding heb ik als minister uiteraard geen absolute controle. Toch hecht ik veel belang aan een weloverwogen en goed geïnformeerde studie- en beroepskeuze. Onder meer met de eerste actie uit de lijst van acties van de Competentieagenda willen we hieraan werken. Ik trek in dit kader middelen uit om proeftuinen rond dit thema te laten doorgaan. De focus ligt hier wel niet zozeer op de overgang tussen secundair en hoger onderwijs. Het gaat veeleer om de overgang van het basis- naar secundair onderwijs en het bewust kiezen voor tso en bso.

De selectie van deze proeftuinen is momenteel lopende. Ik kan daar nu niet op vooruit lopen. Ik denk echter niet dat er op dit ogenblik een proeftuin is die specifiek het lerarenberoep promoot. Wel zijn er veel projecten die studenten een bredere kijk willen geven op de mogelijke loopbanen in verschillende sectoren.

Dat betekent niet dat we niet zouden moeten investeren in het aantrekkelijk maken van de opleiding en het beroep. Daarvoor verwijs ik naar mijn antwoord op de vraag om uitleg die mevrouw Demeulenaere hier enkele weken geleden nog gesteld heeft. Dat antwoord is nog altijd relevant.

De voorzitter: De heer Schoofs heeft het woord.

De heer Hans Schoofs: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw zeer uitvoerig antwoord. De reactie van een hogeschool bevestigt mijn stelling. Op basis van het Flexibiliseringsdecreet kunnen leerlingen gedelibereerd worden, zodat ze een diploma halen zonder dat ze de noodzakelijke 180 studiepunten hebben behaald.

Ik dring ook aan op een goede communicatie. Blijkbaar zijn de hogescholen overtuigd dat het diplomasupplement belangrijker wordt. Het is dan ook belangrijk dat het supplement zeer goed wordt geduid, zodat er op het terrein geen misverstanden over ontstaan.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
